

Európska
komisia

PANORAMA

JAR 2018/č. 64

**Politika súdržnosti:
30 rokov investovania
do budúcnosti
európskych regiónov**

SEVERNÉ PORÝNIE-
VESTFÁLSKO:
VEĽKÝ HRÁČ
VNÚTROŠTÁTNEJ
A SVETOVEJ SCÉNY

ZACHOVANIE
TRADÍCIE SA SNÚBI
S INVESTOVANÍM
DO BUDÚCNOSTI
V CHORVÁTSKU

COHESION 30

Regionálna
a mestská
politika

PANORAMA

V tomto vydaní...

V tomto jarnom vydaní časopisu *Panorama* si v dvoch špeciálnych článkoch pripomínáme 30. výročie vytvorenia politiky súdržnosti. Rekapitulácia piatich programových období nám cez mapy a infografiky ponúka pohľad na to, ako sa časom vyvinula politika a regióny, ktorým slúži. Vyzdvihujeme tiež 30 znamenitých projektov zo všetkých členských štátov, ktoré dosvedčujú rozsah a účinnosť vykonaných investícií.

V našom profile regiónov sa tentoraz pozrieme na Severné Porýnie-Vestfálsko v Nemecku cez profily projektov a rozhovor s profesorom Andreasom Pinkwartom, ministrom pre hospodárske záležitosti, inováciu, digitalizáciu a energetiku v Severnom Porýní-Vestfálsku. Posvietime si tiež na podporu EFRR pre MSP, posúdenia územného vplyvu a na nový súbor nástrojov Komisie na integráciu osôb s migrantským pozadím. V ďalšom texte vysvetľujeme, ako funguje spolupráca medzi

EÚ a Nórskom, Islandom a Lichtenštajnskom prostredníctvom dohody o Európskom hospodárskom priestore.

Nájdete tu aj rozhovor s francúzskym ministrom pre územnú súdržnosť Jacquesom Mézardom, ktorý dohliada na minulý, súčasný a budúci vplyv politiky súdržnosti vo Francúzsku. Časť „Vašimi slovami“ obsahuje príspevky z Toskánska, Brandenburska a od Združenia miest atlantického oblúka a v časti venovanej projektom navštívime Estónsko, Rakúsko a Grécko.

Želám vám príjemné čítanie.

AGNÈS MONFRET

Vedúca oddelenia pre komunikáciu, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Európska komisia

EDITORIÁL.....	3	NOVINKY V KRÁTKOSTI	23
FINANČNÉ PROSTRIEDKY POLITIKY SÚDRŽNOSTI		POLITIKA SÚDRŽNOSTI OSLAVUJE 30 ROKOV	24
POSILŇUJÚ FRANCÚZSKO	4	MAPOVANIE POKROKU INVESTÍCIÍ	
SÚBOR NÁSTROJOV NA PODPORU MIGRANTOV	8	POLITIKY SÚDRŽNOSTI.....	40
CHORVÁTSKO SI STANOVUJE PRIORITY	10	OBNOVA RASTU V EÚ.....	50
SEVERNÉ PORÝNIE-VESTFÁLSKO: SVETOVÝ HRÁČ.....	12	POSÚDENIE ÚZEMNÉHO VPLYVU.....	52
BRANDENBURSKO, PODPORA REGIONÁLNYCH		GRANTY EHP A NÓRSKE GRANTY:	
POŽIADAVIEK.....	20	UTUŽOVANIE EURÓPY	54
TOSKÁNSKO: REGIONÁLNE FINANCOVANIE JE ZÁSADNÉ.....	21	PLÁVANIE S PRÚDOM V ZÁPADNOM MACEDÓNSKU	58
SPOLUPRÁCA MIEST ATLANTICKÉHO OBLÚKA.....	22	PROJEKTY Z RAKÚSKA, ESTÓNSKA A GRÉCKA.....	60
		PROGRAM.....	63

EDITORIÁL

Rok 2018 je pre politiku súdržnosti špeciálny. Už o tri mesiace si pripomenieme jej 30. výročie, a to 24. júna, presne v deň prijatia nariadení o politike súdržnosti.

Je to nepochybne skvelý míľnik. V uplynulých 30 rokoch sa nám spolu podarilo dosiahnuť veľmi veľa: rast, pracovné miesta, rýchlejší internet, lepšiu dostupnosť, viac nemocníc a lepšie nemocnice, zariadenia starostlivosti o deti a školy pre naše deti atď. V tomto čísle časopisu *Panorama* nájdete 30 pozoruhodných príkladov, ako európske regióny využili politiku súdržnosti na zabezpečenie lepšieho života a lepšej budúcnosti pre svojich občanov. Dobrou správou totiž je, že každý jeden európsky región je súčasťou tohto úspešného príbehu – budovaním na politike súdržnosti v záujme lepšieho využitia príležitostí sa vytvoril najväčší vnútorný trh na svete.

Samozrejme, dnešná politika súdržnosti sa značne líši od politiky, ktorú sme poznali pred 30 rokmi. Medzičasom sa k Únii pripojilo 16 nových členských štátov. Vyvinuli sa výzvy i priority financovania. Napríklad teraz sa hlavnou prioritou stáva podpora priemyselného prechodu európskych regiónov, ako aj podpora integrácie migrantov.

Medzi silné stránky tejto politiky vždy patrilo, že sa vedela poučiť zo svojich úspechov a zlyhaní, a že sa neustále prispôbuje novej dobe, pričom zostáva verná svojim pôvodným zásadám: podporovať najviac znevýhodnené regióny, viacročné plánovanie, strategicky zamerané investície a zapojenie regionálnych a miestnych partnerov.

Rada by som využila túto príležitosť a vyslovila hlbokú poklonu všetkým tým, ktorí umožnili a každý deň umožňujú túto politiku. Som hrdá na tisíce odborníkov na politiku súdržnosti v našich členských štátoch a regiónoch, ktorí zabezpečujú, aby fondy EÚ fungovali v súčinnosti, a sprevádzajú navrhovateľov projektov pri úspešnom vykonávaní projektov. Som presvedčená, že aj oni sú hrdí na túto politiku.

Je teda čas na oslavu. Zároveň je však aj čas na zhodnotenie dosiahnutých úspechov, aby táto politika mohla aj naďalej slúžiť nášmu spoločnému európskemu snu o spoločnom mieri, demokracii, slobode, solidarite a prosperite pre všetkých.

Už o niekoľko týždňov Komisia predstaví svoje návrhy o nadchádzajúcej viacročnej dohode a budúcej politike súdržnosti po roku 2020. Čaká nás dôležitá diskusia o tom, aké priority by malo mať financovanie EÚ v novom období. A teší ma, že v tejto súvislosti budem môcť predostrieť tisíce konkrétnych príkladov, ako Európska únia zmenila život miliónov občanov na celom kontinente. Takže veľká vďaka a politike súdržnosti želim všetko najlepšie k výročiu! ■

CORINA CREȚU

Európska komisárka pre regionálnu politiku

Prispôsobenie politiky súdržnosti budúcim výzvam vo Francúzsku

Francúzsky minister pre územnú súdržnosť Jacques Mézard sa zamýšľa nad politikou súdržnosti v minulosti, súčasnosti a budúcnosti a nad zmenami, ktoré budú potrebné pri riešení výziev, ktorým bude čeliť Francúzsko a celá EÚ po roku 2020.

Politika súdržnosti, ktorá bola vytvorená a zavedená pod vedením Jacquesa Delorsa v roku 1988, má dnes 30 rokov. Neustále sa upravuje, pričom zostáva verná svojim pôvodným zásadám: podporovať najviac znevýhodnené regióny, viacročné plánovanie, strategicky zamerané investície a zapojenie regionálnych a miestnych partnerov. Bolo nutné zachovať vernosť týmto zásadám počas celého tohto obdobia? Sú dnes stále relevantné?

Politika súdržnosti je stavebným kameňom európskeho projektu, pretože zmenšovanie medzier medzi jednotlivými regiónmi je zásada zakotvená v preambule Rímskej zmluvy. Táto politika je základná európska investičná politika a zaznamenala niekoľko významných úspechov. Pomohla zrýchliť tempo, ktorým nové členské štáty dobiehajú hospodársky náskok, a podporila investovanie počas krízy. Politika súdržnosti je zároveň začleňujúca a dynamická rozvojová politika zameraná na posilňovanie území s osobitnými znevýhodneniami, aby lepšie využívali svoje silné stránky, či už na

jednotnom trhu alebo v globalizovanom svete. Na to, aby sa dynamika, ktorú predsaďuje táto politika, aj naďalej prihovárala každému, treba vykonať veľké úpravy či dokonca prepracovanie tejto politiky, a to z týchto dôvodov:

- › hospodárskych – Európa potrebuje regióny, ktoré sú produktívne a radikálne pretvorené, aby sa zaistila jej udržateľnosť;
- › sociálnych – sila jej sociálnej súdržnosti a kvality jej ľudského kapitálu budú strategické faktory; a
- › politických – na celom kontinente sa vyskytuje riziko sociálnej roztrieštenosti.

Rozpočet politiky súdržnosti po roku 2020 je hlavnou témou diskusie. Aký máte názor na súčasný stav našej diskusie a aké máte očakávania?

Francúzske orgány podporujú „proaktívny rozpočet pre suverénnu Európu, ktorý zaručuje našu bezpečnosť a pripravuje mladých Európanov na budúcnosť“ – spravodlivejší a predvídateľnejší rozpočet. Potvrdili, že podporujú politiku

súdržnosti a žiadajú si jej hĺbkovú reformu. V záujme lepšieho riešenia aktuálnych územných výziev chceme, aby mala presnejšie zameranie a odvíjala sa od väčšej sociálnej a daňovej konvergencie. Pre Francúzsko je silná Európa jedinou zmysluplnou možnosťou, aby sme zajtra boli schopní plne chrániť, brániť a podporovať našich občanov v globalizovanom svete.

Do akej miery súčasné programy pomáhajú stimulovať francúzske hospodárstvo? Aké konkrétne výsledky by ste chceli dosiahnuť do konca súčasného programového obdobia (2014 – 2020)?

Inovácia sa označuje za jednu z hlavných hnacích síl necenovej konkurencieschopnosti francúzskeho hospodárstva. Intenzita investícií do výskumu a vývoja sa od krízy spomalila a je zrejmé, že sa musí stimulovať, aby sa posilnila konkurencieschopnosť sektorov a predišlo sa vypadnutiu určitých regiónov. Ďalší zásadný rozmer príťažlivosti francúzskeho hospodárstva je stabilita investičného prostredia a sociálnej súdržnosti,

» Pre Francúzsko je silná Európa jedinou zmysluplnou možnosťou, aby sme zajtra boli schopní plne chrániť, brániť a podporovať našich občanov v globalizovanom svete. «

ku ktorým prispievajú aj európske štruktúrne a investičné fondy (EŠIF). Ich investičný rámec, v ktorom sa uprednostňujú štruktúrované investície a ponúkajú sa záruky, je tiež faktorom prispievajúcim k bezpečnosti investícií.

Vplyv EŠIF na jednotlivých územiach však závisí od množstva zozbieraných finančných prostriedkov. Navyše v hodnotení ex post je možné konštatovať pozitívny vplyv fondov vo francúzskych regiónoch počas krízy. Nemáme však dostatočný odstup, aby sme preukázali hospodársky vplyv súčasného programového obdobia. EŠIF vlastne len zriedka pôsobia oddelene. Konkrétne dúfame, že tieto fondy umožnia vo Francúzsku zvýšiť podiel výdavkov

na výskum a vývoj, a zároveň zmenšiť medzery medzi francúzskymi regiónmi v súvislosti s inováciou, ako aj so zamestnanosťou a odbornou prípravou.

Boli ste ministrom poľnohospodárstva a teraz ste ministrom pre územnú súdržnosť. Súhlasíte, že Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) by v budúcnosti (po roku 2020) mali ešte užšie spolupracovať vo vidieckych oblastiach, napr. v otázke širokopásmového pripojenia? Ak sa vytvorenie jedného fondu nejaví ako vhodné riešenie, nemali by sa nájsť integrovanejšie spoločné intervenčné

spôsoby, najmä v záujme zjednodušenia?

Na ministerstve poľnohospodárstva som nepôsobil veľmi dlho, ale ako zvolený zástupca za región Cantal môžem potvrdiť, že zavádzanie širokopásmového pripojenia je absolútne nevyhnutné pre hospodársky rozvoj vidieckych území. Preto sa mnohé francúzske regióny rozhodli, že doplnkovo k plánu France Très Haut Débit (vysokorychlostný internet pre Francúzsko), využijú európske finančné prostriedky, aby zrýchlili jeho vykonávanie.

Komplexnému nastaveniu fondov s množstvom priorít však niekedy chýba

Inštalácia siete optických vlákien – dôležitá investícia do regionálnej infraštruktúry vo Francúzsku.

transparentnosť, čo treba riešiť. Francúzske orgány vyjadrili svoje očakávania o zjednodušení a európskym orgánom navrhli aj iniciatívy. Počítame s dôkladným zjednodušením po roku 2020, ktoré si bude vyžadovať lepšie zosúladenie pravidiel, ktorými sa riadia rôzne fondy.

Musíme byť relatívne ostražití najmä v troch bodoch, t. j. budeme musieť zabezpečiť právnu istotu príjemcov pomoci, technickú uskutočniteľnosť návrhov a to, aby postup smerom k zjednodušeniu na úrovni spoločnosti nevedol k zvýšeniu regulačným požiadaviek na vnútroštátnej úrovni.

Počas obdobia rokov 2014 – 2020 Francúzsko previedlo zodpovednosť za správu EFRR z prefektúr na regióny (regionálne rady). Aké poučenia ste zozbierali pri tomto postupe? Aký bol podľa vás vplyv na koordinačnú úlohu štátu?

Súčasný programový obdobia bolo náročné pre všetky zapojené strany.

Počas tohto programového cyklu museli regióny zvládnuť dvojakú výzvu, a to vykonávať správu programov, ktorých nadmerná komplexnosť je viac ako známa, a v prípade väčšiny regiónov, riadiť zlučovanie francúzskych regiónov. Riadiace orgány sa celkovo zhostili týchto nových povinností veľmi profesionálne. Pokiaľ ide o koordinačné orgány, museli riadiacim orgánom poskytovať technickú aj regulačnú podporu v širokom spektre rôznych tém, poskytovať technickú odbornosť v rámci medziministerskej činnosti a zabezpečiť informovanosť o národných postojoch v dialógoch s regiónmi a európskymi inštitúciami.

Tento postup dialógu a systém práce a spolupráce medzi štátom a regiónmi vystavaný okolo riadenia EŠIF môže byť istotne zdokonalený, no bez ohľadu na to, čo ktokoľvek hovorí, funguje a vytvára výsledky, ktoré sú celkovo uspokojivé.

Francúzske najvzdialenejšie regióny (DOM) sa musia vysporiadať s mnohými výzvami, ako je

vzdialenosť, ostrovný charakter a problematické zemepisné podmienky. Sú špecifické prostriedky primeranou reakciou na tieto výzvy? Nemala by reakcia EÚ byť ďalej „štruktúrovaná“ tak, že sa hlbšie a udržateľnejšie zakotvia do podpory EFRR, a dokonca do Európskeho sociálneho fondu (ESF)? Aké budú francúzske priority v nadchádzajúcich rokoch, pokiaľ ide o zohľadnenie špecifik DOM?

DOM sú pre Európsku úniu príležitosťou. Je pravda, že sa stretávajú s množstvom prekážok a výziev a situácia jednotlivých francúzskych DOM sa rôzni. DOM však tiež majú jedinečný potenciál a zdroje, ktoré sú priamo prepojené so strategickými sektormi hospodárstiev budúcnosti (ekologické hospodárstvo, modré hospodárstvo alebo dokonca aj vesmírne hospodárstvo). Bohužiaľ, tieto aktíva nie sú dostatočne využívané.

Politika súdržnosti a Európsky fond pre strategické investície (EFSI) ponúkajú rozmanitú škálu nástrojov a prostriedkov.

Pohľad z vtáčej perspektívy na Clermont-Ferrand s majestátnym vrchom Puy de Dôme v pozadí.

Anne-Laure Morel je majiteľkou startupu Torskal vo francúzskom najvzdialenejšom regióne La Réunion.

Špecifické prostriedky pre DOM sú len jeden z mnohých príkladov. V tomto kontexte vzhľadom na významné miestne potreby DOM chceme čo najrýchlejšie pokročiť v určitých kľúčových otázkach, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom, rybolovom, odpadovým hospodárstvom, odbornou prípravou a mládežou, mobilitou z týchto území a medzi nimi a s obchodnými dohodami. V nadväznosti na konzultácie, ktoré sa začali v rámci Assises des Outremer budú zainteresované strany práve v tomto kontexte navrhovať inovačné, štrukturálne projekty a projekty vytvárajúce pracovné miesta, na ktoré im vláda poskytne podporu nasledujúcu jar.

Ste zvoleným zástupcom regiónu Cantal (departement regiónu Auvergne-Rhône-Alpes). Mala politika súdržnosti EÚ významný vplyv na toto

územie? Mohli by ste vyzdvihnúť nejaké projekty, ktoré boli mimoriadne prínosné pre občanov?

Politika súdržnosti Európskej únie je zložitá, no pre všetky naše územia predstavuje skutočnú príležitosť – priemerný podiel európskych finančných prostriedkov v regionálnych investíciách je 20% v kontinentálnom Francúzsku, v prípade Auvergne, čo je región, z ktorého pochádzam, tento podiel dosahuje 76%. Takže áno, môžem vám povedať, že táto politika má zásadný význam pre verejných činiteľov, ktorí chcú zmobilizovať investov okolo štrukturálnych projektov v regiónoch! Napríklad v súvislosti s agropodnikaním sa z EFRR poskytlo finančné krytie v celkovej výške 150 000 EUR na „MOPAD“¹ – projekt výskumu a vývoja pod vedením BIOVITIS,

v ktorom sa navrhuje využívať mikropodniky v boji proti chorobám pšenice. V inej súvislosti sa tiež podporilo vytvorenie spoločných pracovných miest na spoluprácu pre stredné, malé a veľmi malé podniky, napr. v oblastiach Murat (195 000 EUR) a Salers (150 000 EUR).■

1) Micro-Organismes Pour une Agriculture Durable (Mikroorganizácie za udržateľné poľnohospodárstvo).

Súbor nástrojov na pomoc osobám s migrantským pozadím prostredníctvom fondov EÚ

Komisia nedávno predstavila súbor nástrojov na posilnenie koordinácie fondov EÚ v záujme integrácie osôb s migrantským pozadím.

Ked' každé ráno nastupujete do metra, asi nerozmýšľate, kto ho riadi a stará sa o váš bezpečný príchod do cieľa.

Keď neskôr cez deň idete do nemocnice, možno si neuvedomujete, kto vám berie krvný tlak a pripomína vám vedľajšie účinky vašich liekov. Možno si tiež neuvedomujete, kto je hlavnou postavou v sne vašej dcéry, ktorá sa túži po vzore Romelua Lukakua dostať do národného futbalového mužstva Belgicka.

Povedzme si to na rovinu – je veľmi pravdepodobné, že všetky tieto osoby sa narodili mimo Európy alebo majú rodičov, ktorí prišli z iného kontinentu. Do Európy mohli prísť mnohými rôznymi spôsobmi. Bez ohľadu na ich cestu sa ich deti v škole stretávajú so záľahou výziev, predovšetkým ak sú v oddelenej škole.

Nezabúdajme na medzery

V roku 2016 nebolo príslušníkom členského štátu 4,1 % všetkých obyvateľov EÚ a 7 % osôb žijúcich v EÚ sa narodilo mimo nej. Tieto údaje naznačujú, že pretrváva významná a rastúca sociálno-hospodárska medzera medzi osobami s migrantským pozadím a hlavným prúdom spoločnosti. Osobitne nápadné sú najmä tieto medzery:

- V roku 2016 v EÚ-28 miera nezamestnanosti migrantov narodených mimo EÚ zostala o 8,4 percentuálneho bodu vyššia ako miera miestne narodených obyvateľov.
- Už pri ukončení základného vzdelania deti s migrantským pozadím dosahujú podstatne horšie výsledky ako ostatné deti. Deti s migrantským pozadím sú navyše nadmerne zastúpené v školách špeciálneho vzdelávania.

Napriek týmto kľúčovým výzvam zo štúdií vyplýva, že prisťahovalectvo sa spája s pozitívnym príspevkom do verejných financií a sociálneho zabezpečenia v hostiteľskom členskom štáte (čiže prínos pociťujú všetky vysokokvalifikované aj nízkokvalifikované osoby v spoločnosti), v závislosti od počiatkovej úrovne zručností migranta a dĺžky trvania jeho integrácie do pracovného trhu.

Európa patrí medzi najbohatšie miesta na zemeguli. Disponujeme širokou škálou zdrojov a nástrojov, ktoré uľahčujú integráciu osôb s migrantským pozadím. Suma finančných prostriedkov EÚ dostupná pre členské štáty je významná (pozri obrázok ďalej v texte).

» Ciel podpory súdržných a inkluzívnych spoločností, bez ohľadu na etnický pôvod, štátnu príslušnosť, právne postavenie, pohlavie, sexuálnu orientáciu, vierovyznanie a zdravotné postihnutie sa odzrkadľuje v hodnotách a zásadách Európskej únie. Preto by sme mali vedieť o potenciálnom príspevku do pracovného trhu, pokiaľ ide o 20 miliónov príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom v Európskej únii. «

Corina Crețu, komisárka pre regionálnu politiku

Plnenie účelu

V záujme využívania plného potenciálu fondov EÚ komisárka Crețu spolu s predsedom Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Georgesom Dassisom nedávno predstavili súbor nástrojov týkajúci sa využívania fondov EÚ pri integrácii osôb s migrantským pozadím.

Jeho vytvorenie nadväzuje na niekoľko kľúčových priorít identifikovaných Komisiou, a najmä na potrebu podporovať integráciu osôb s migrantským pozadím podľa zásad rovnakého zaobchádzania a na potrebu lepšej koordinácie fondov EÚ.

POJEM „OSOBY S MIGRANTSKÝM POZADÍM“ SA VZŤAHUJE NA:

- štátnych príslušníkov tretích krajín;
- žiadateľov o medzinárodnú ochranu a osoby, ktorým sa poskytla medzinárodná ochrana;
- osoby bez štátnej príslušnosti;
- osoby s neurčenou štátnou príslušnosťou;
- občanov EÚ s migrantským pozadím.

Treba poznamenať, že mobilní občania EÚ nie sú zahrnutí do tejto kategórie.

Komisár pre migráciu, vnútorné záležitosti a občianstvo Dimitris Avramopoulos uviedol: „Investovanie do integračných politík v súčasnosti je kľúčové, ak chceme zabezpečiť, aby bola Európa

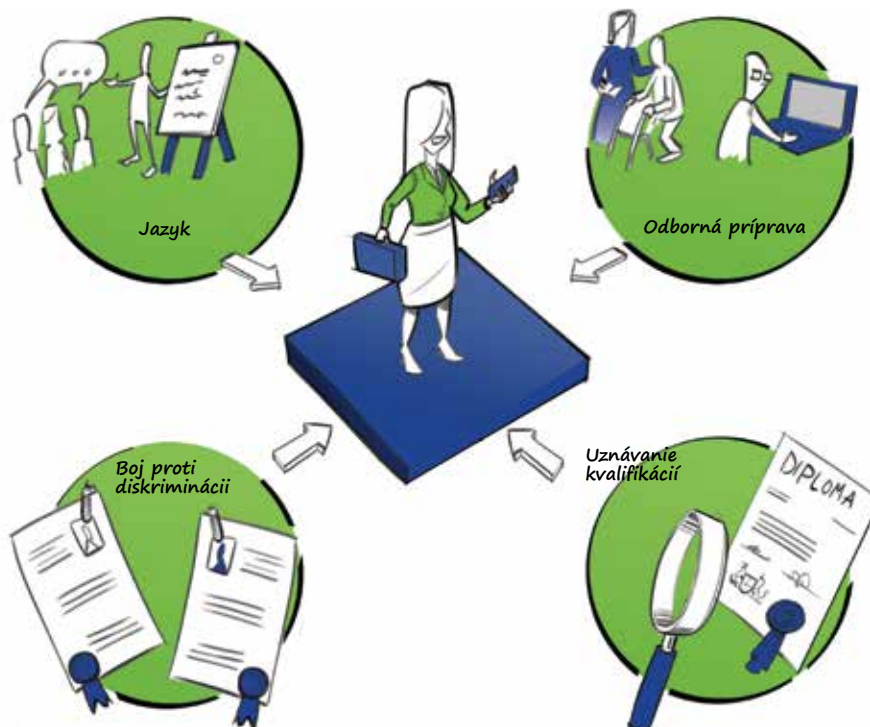
aj v budúcnosti prosperujúcou, súdržnou a inkluzívnou spoločnosťou.“ Tento súbor nástrojov bude pomáhať orgánom financovania vo všetkých členských štátoch, aby sa zlepšovali vo využívaní finančných prostriedkov EÚ na integráciu, a to prostredníctvom lepšej koordinácie využívania fondov a posilnenia ich súčinnosti. Týmto spôsobom a s podporou fondov EÚ budú orgány financovania prispievať k odstraňovaniu nerovností a k zabezpečovaniu rovnakého zaobchádzania pre osoby s migrantským pozadím.

Súbor nástrojov obsahuje praktické odporúčania o riadení finančných prostriedkov EÚ, najmä prostredníctvom zamerania sa na ich súčinnosť. Zdôrazňujú sa naliehavé výzvy, ktoré treba doriešiť v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania, príjmu a prístupu k základným všeobecným službám, čiže v oblastiach najvhodnejšieho zásahu týchto nástrojov. Väčšia pozornosť by sa mala venovať sociálnej a fyzickej izolácii osôb s migrantským pozadím, predovšetkým tých najzraniteľnejších, ako sú bezdomovci, osoby bez štátnej príslušnosti, osamelí rodičia a ďalší.

Finančné prostriedky EÚ sú dostupné pre vnútroštátne, regionálne i miestne orgány. Komisia je pripravená naďalej podporovať členské štáty, aby maximalizovali potenciál týchto finančných prostriedkov. Následne po vykonaní projektov vo všetkých členských štátoch je pripravená aktualizovať súbor nástrojov o praktickejšie odporúčania. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://europa.eu/!gT84Bc>

Zachovanie tradície sa snúbi s investovaním do budúcnosti

Obnovená pevnosť St. Mihovil v Šibeniku, Chorvátsko.

Pri plánovaní nového viacročného finančného rámca pre Chorvátsko je osobitne dôležité, aby sa zachoval štatút tradičných politík – politiky súdržnosti a spoločnej poľnohospodárskej politiky. Ministerstvo pre regionálny rozvoj a fondy EÚ v zastúpení Gabrijely Žalacovej vysvetľuje postoj Chorvátska k budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2020, predstavuje postoj krajiny a jasne vymedzuje jej priority.

Myslím si, že je zásadné, aby politika súdržnosti pretrvala ako účinný nástroj EÚ, pomocou ktorého sa budú aj naďalej znižovať významné hospodárske, sociálne a územné rozdiely a posilňovať sa celosvetová konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva. Umožňuje hospodársky rast a udržateľný rozvoj a v Chorvátsku sa považuje za životne dôležitý zdroj verejných investícií. Okrem aktívnej účasti v inštitúciách EÚ je Chorvátsko tiež členom rozšírenej Vyšehradskej skupiny, v ktorej sa aktívne zapája do diskusií o budúcnosti politiky súdržnosti.

Od roku 2015 do roku 2017 bol odhadovaný percentuálny príspevok politiky súdržnosti k verejným investíciám v Chorvátsku 80%, čo je veľmi vysoký podiel v porovnaní s priemerom EÚ-28 na úrovni 8,5%. Jasne to dosvedčuje, že zvýšenie vnútroštátnej zložky spolufinancovania sa mení v závislosti od krajiny, a že každý členský štát bude reagovať podľa svojich okolností.

Vnútroštátne spolufinancovanie istotne prispieva k pocitu zodpovednosti všetkých zainteresovaných strán. Vzhľadom na významné rozdiely vo vývoji jednotlivých krajín a regiónov by však akékoľvek zvýšenie neprinieslo politike súdržnosti

„V súvislosti s kľúčovými prvkami budúcej politiky súdržnosti sa domnievam, že je veľmi dôležité vnímať investície ako prioritu. Chorvátsko aj naďalej výrazne podporuje „tradičné“ priority politiky súdržnosti, ktoré sa financujú v rámci súčasného programovacieho obdobia, keďže majú pre nás rovnaký význam aj po roku 2020.“

pridanú hodnotu. Preto podporujeme zachovanie súčasnej minimálnej miery vnútroštátneho spolufinancovania, pokiaľ ide o vnútroštátne balíky z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a príspevky z vnútroštátnych rozpočtov.

Perspektívy priorit

V súvislosti s kľúčovými prvkami budúcej politiky súdržnosti sa domnievam, že je veľmi dôležité vnímať investície ako prioritu. Chorvátsko aj naďalej výrazne podporuje „tradičné“ priority politiky súdržnosti, ktoré sa financujú v rámci súčasného programovacieho obdobia, keďže majú pre nás rovnaký význam aj po roku 2020.

Pokiaľ ide o VFR, podporujeme zachovanie súčasného sedemročného trvania, keďže dlhodobá predvídateľnosť je nutná z dôvodu času potrebného na harmonizovanie právnych predpisov a prijatie operačných programov.

Navyše aktuálne pravidlo N+3 je primerané a dodatočné tri roky na absorpciu finančných prostriedkov po udelení sú optimálne.

V spojitosti s vykonávacími nástrojmi politiky súdržnosti podporujeme zachovanie grantov ako hlavného nástroja na vykonávanie, pričom je tiež nutné prihliadnuť na hodnotenia, ktoré naznačujú, že finančné nástroje

môžu byť používané účinne, najmä v kombinácii s grantmi v oblastiach politiky s finančnou životaschopnosťou.

Rada by som tiež spomenula význam európskej územnej spolupráce ako vynikajúcej platformy na rozvoj koordinovanej a strategickej spolupráce na všetkých úrovniach s partnermi z ostatných európskych krajín a regiónov.

Jednoznačne je potrebné všimnúť si nedostatky, zabezpečiť synergie a doplnkovosť medzi EŠIF a ostatnými fondmi EÚ a zlepšiť účinnosť vykonávania politiky súdržnosti. Očakávame teda jednoduchší prechod medzi programovacími obdobiami a rýchlejší začiatok nového finančného obdobia, aby sa zabezpečila nadväznosť investícií. ■

Gabrijela Žalac, chorvátska ministerka pre regionálny rozvoj a fondy EÚ

Severné Porýnie-Vestfálsko – veľký hráč vnútroštátnej a svetovej scény

Severné Porýnie-Vestfálsko je najhustejšie obývaný región v Európe, môže sa pochváliť výnimočným hospodárstvom v rámci EÚ a úzkymi väzbami so susednými krajinami. Čaká ho však ešte dlhá cesta, kým vytvorí prostredie lepšie usposobené pre výskumnú činnosť, inovačné spoločnosti a startupy s vysokým rastovým potenciálom.

Severné Porýnie-Vestfálsko ako jedna zo 16 spolkových krajín Nemecka zaberá 9,5% územia a 21% obyvateľstva krajiny a hrubého domáceho produktu. Ústredné umiestnenie v srdci Európy pozdĺž transeurópskych koridorov Rýn – Alpy a Severné more – Baltské more a jeho funkcia priemyselnej opory pre veľké belgické a holandské prímorské prístavy robia z tohto regiónu význačný hospodársky región v rámci EÚ.

Hospodárstvo regiónu je prevažne previazané s medzinárodnou úrovňou a má celosvetový záber. V roku 2017 jeho dovoz a vývoz dosiahol 419,8 miliardy EUR. Medzinárodný obchod zodpovedá vyše 60% HDP regiónu. Dokonca aj v dobe zväčšujúcej sa globalizácie dve tretiny vývozu Severného Porýnia-Vestfálska aj naďalej putujú do európskych krajín, najmä do susedných krajín – Holandska, Francúzska a Spojeného kráľovstva.

V posledných rokoch došlo k dynamickému vývoju vývozných zásielok zo Severného Porýnia-Vestfálska do krajín strednej a východnej Európy – Poľska, Českej republiky, Maďarska a Rumunska. Spojené štáty americké a Čína sú pre tento región zďaleka najvýznamnejšie mimoeurópske trhy.

Svetový hráč

Spoločnosti zo Severného Porýnia-Vestfálska žnú úspechy na svetovom trhu s rozličnými výrobkami. Najvýznamnejší vývoz regiónu v roku 2017 predstavovali chemické výrobky, stroje,

kovy, motorové vozidlá a automobilové diely. Odvetvia osobitného významu, ako sú strojný inžinierstvo a chemický priemysel, tradične dosahujú veľkú časť svojho obratu v zahraničí.

Severné Porýnie-Vestfálsko sa síce nenachádza na pobreží, no má úzke prepojenia s prístavmi ZARA¹ a s dvomi medzinárodnými letiskami, a teda zohráva dôležitú distribučnú funkciu pre celú spolkovú republiku. Hlavná krajina pôvodu v súvislosti s dovozom do Severného Porýnia-Vestfálska je Holandsko, za ktorým nasleduje Čína, Francúzsko a Belgicko.

Vzhľadom na početné obyvateľstvo a ústredné umiestnenie v Európe je Severné Porýnie-Vestfálsko najdôležitejším miestom pre priame zahraničné investície v Nemecku. Podľa Nemeckej spolkovej banky zahŕňa 29,5% celkových priamych investícií v Nemecku, čo ho stavia do čela spolkových krajín pred Hesensko a Bavorsko. Viac ako 19 000 zahraničných spoločností koordinuje z tohto regiónu svoje nemecké a európske prevádzky. Medzi najvýznamnejšie krajiny, ktoré investujú v Severnom Porýní-Vestfálsku, patria Spojené kráľovstvo, Spojené štáty americké, Holandsko, Japonsko, Francúzsko a Čína.

Predovšetkým zahraničné spoločnosti si cenia krátku trasu, ktorú môže poskytnúť potenciálnym zákazníkom – v okruhu 500 km od hlavného mesta regiónu Düsseldorf žije približne 160 miliónov ľudí, čiže takmer tretina všetkých spotrebiteľov v EÚ.

1) Prístavy Zeebrugge, Amsterdam, Rotterdam a Antverpy.

Severné Porýnie-Vestfálsko má navyše jednu z najhustejších výskumných scén v Európe. Nachádza sa tu šesť z desiatich najväčších univerzít Nemecka a vyše 70 inštitúcií vysokoškolského vzdelávania.

Dobří susedia

Metropolitná oblasť Porýnie a metropolitná oblasť Porúrie sú zďaleka najľudnatejšie metropolitné oblasti v Nemecku, pričom spoločne dosahujú počet okolo 11 miliónov obyvateľov. Mestá v tejto metropolitnej oblasti sú úzko prepojené v regionálnej štruktúre s viacerými strediskami. Táto skutočnosť, ako aj veľká blízkosť, si vyžadujú úzku spoluprácu cez administratívne hranice.

Podobné ohľady sa uplatňujú aj na oblasti hraničiace s Belgickom a Holandskom, kde sa spolupráca a dobré medzisusedské vzťahy rozvíjajú cez hranice regiónu.

Hoci je Severné Porýnie-Vestfálsko hospodársky silnejšie ako priemer v európskom ponímaní, v kľúčových oblastiach má ešte stále slabé miesta a nedostatky. Ak sa prekonajú, zabezpečia sa príležitosti na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rozvoj počas aktuálneho obdobia financovania EÚ. Napriek vysokej hustote inštitúcií vysokoškolského vzdelávania z porovnania so zvyškom krajiny vyplýva, že spoločnosti v regióne zaostávajú vo výskumnej a investičnej činnosti. Výskumná činnosť v Severnom Porýní-Vestfálsku sa navyše ešte stále príliš málo zameriava na významné hospodárske a sociálne výzvy, ako je digitalizácia a nová mobilita.

V porovnaní s národnou úrovňou čaká Severné Porýnie-Vestfálsko ešte dlhá cesta, pokiaľ ide o inovačné spoločnosti a startupy s vysokým rastovým potenciálom. MSP nedostatočne využívajú dôležitý rastový potenciál, napr. v súvislosti s rozširovaním do zahraničia alebo efektívnosťou využívania zdrojov a energetickou efektívnosťou, pričom vnímajú, že musia prekonať prekážky rastu (obchodný priestor, byrokracia a nedostatočná infraštruktúra).

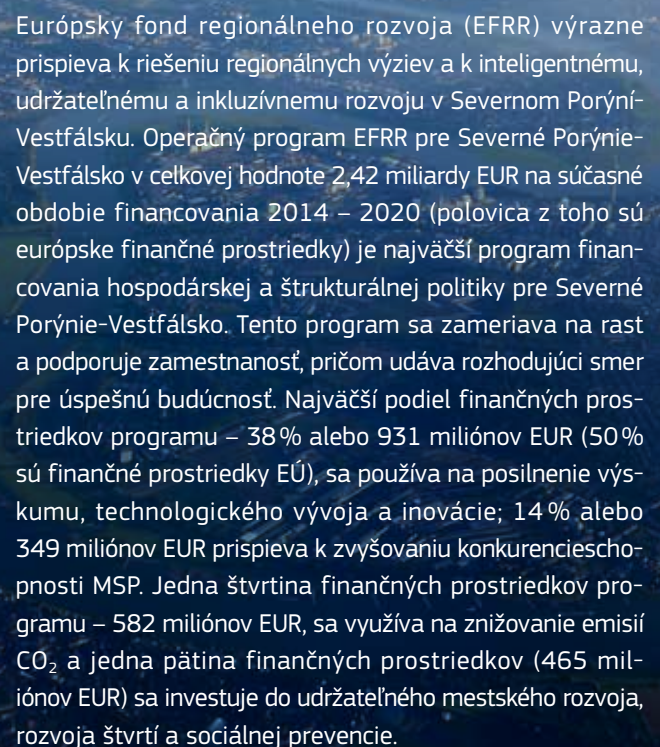
Prispôbenie sa zmene

Tento silný energetický región je mimoriadne poznačený emisiami skleníkových plynov. V kontexte energetickej revolúcie osobitné výzvy predstavujú otázky energie z obnoviteľných zdrojov a stability siete.

Severné Porýnie-Vestfálsko musí tiež riešiť výrazné regionálne a odvetvové rozdiely v dôsledku hlbokých štrukturálnych zmien v uplynulých desaťročiach. Vyradovanie z prevádzky a rekonštrukcia priemyselných štruktúr, dôsledky tejto premeny, rekonštrukcia zrýchlená energetickou revolúciou a demografické zmeny menia hospodárske a sociálne základy mnohých miest a regiónov. Sociálne problémy vo veľkých mestách a mestských štvrtiach sú výsledkom chudoby a vylúčenia. Rozdiely si vyžadujú koncepcie, ktorými sa tieto zmeny vyvážia.

Európske regióny v súčasnosti podstupujú štrukturálnu zmenu, ktorá je okrem iného poznačená digitalizáciou, energetickou revolúciou, demografickými trendmi a globalizáciou. Severné Porýnie-Vestfálsko bude v blízkej budúcnosti tvrdo zasiahnuté týmito štrukturálnymi zmenami.

Už len v dôsledku jeho ústredného umiestnenia a silnej medzinárodnej vzájomnej závislosti je tento región osobitným spôsobom vystavený globálnym a európskym trendom. Vznikajú pri tom výzvy a príležitosti. Úspechy, ktoré môže dosiahnuť Severné Porýnie-Vestfálsko prostredníctvom tejto zmeny, budú mať vplyv aj na iné európske regióny v dôsledku kozmopolitného postoja regiónu, jeho hospodárskej sily a úzkej integrácie s jeho susedmi. ■

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) výrazne prispieva k riešeniu regionálnych výziev a k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rozvoju v Severnom Porýní-Vestfálsku. Operačný program EFRR pre Severné Porýnie-Vestfálsko v celkovej hodnote 2,42 miliardy EUR na súčasné obdobie financovania 2014 – 2020 (polovica z toho sú európske finančné prostriedky) je najväčší program financovania hospodárskej a štrukturálnej politiky pre Severné Porýnie-Vestfálsko. Tento program sa zameriava na rast a podporuje zamestnanosť, pričom udáva rozhodujúci smer pre úspešnú budúcnosť. Najväčší podiel finančných prostriedkov programu – 38 % alebo 931 miliónov EUR (50 % sú finančné prostriedky EÚ), sa používa na posilnenie výskumu, technologického vývoja a inovácie; 14 % alebo 349 miliónov EUR prispieva k zvyšovaniu konkurencieschopnosti MSP. Jedna štvrtina finančných prostriedkov programu – 582 miliónov EUR, sa využíva na znižovanie emisií CO₂ a jedna pätina finančných prostriedkov (465 miliónov EUR) sa investuje do udržateľného mestského rozvoja, rozvoja štvrtí a sociálnej prevencie.

Inovácia je kľúčová téma

Profesor Dr. Andreas Pinkwart, minister pre hospodárske záležitosti, inováciu, digitalizáciu a energetiku spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko, rozoberá význam regionálnej politiky EÚ pre hospodárstvo.

Pán minister, riadiaci orgán EFRR v Severnom Porýní-Vestfálsku sa nachádza na vašom ministerstve. Je zmysluplné a nutné využívať európske finančné prostriedky, ako je EFRR, pri posilňovaní hospodárskej a sociálnej súdržnosti v pomerne dobre situovanom regióne, akým je Severné Porýnie-Vestfálsko?

Cieľ súdržnosti Európskej únie sa okrem iného zameriava aj na regióny, ktoré podstupujú štrukturálnu zmenu. V uplynulých desaťročiach sa hospodárstvo Severného Porýnia-Vestfálska nesmierne zmenilo, a to nielen v baníctve a oceliarskom priemysle. EFRR podstatne prispieva k prekonávaniu problémov, ktoré s tým súvisia. So zvyšujúcim sa tempom digitalizácie aktuálne zažívame novú vlnu štrukturálnych zmien. V Severnom Porýní-Vestfálsku to pociťujú aj spoločnosti, ktoré majú dlhú tradíciu úzkych vzťahov s európskym a svetovým hospodárstvom. Štrukturálne fondy by sa mali využívať

s prihliadnutím na budúcnosť a mali by sa sústrediť na súčasné a budúce výzvy.

Väčšina programu EFRR pre Severné Porýnie-Vestfálsko sa využíva na výskum a inováciu s cieľom zvýšiť potenciál výskumu a inovácie orientovaných na realizáciu a pomocť spoločnostiam, aby sa stali inovačnejšie. Ako v tejto spojitosti pomáhajú európske finančné prostriedky?

Inovácia je kľúčová téma. Nie sme len významnou priemyselnou oblasťou Európy, ale môžeme tiež využívať jedinečne vysokú hustotu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a výskumných ústavov. Z mojich rokov praxe vysokoškolského učiteľa a riaditeľa som si odniesol jednu dôležitú vec – výsledky výskumu a skvelých projektov by nemali zostať len vo vedeckých inštitúciách, ale mali sa uplatňovať v hospodárstve a spoločnosti. Prostredníctvom spin-off

podnikov odvodených od vysokých škôl sme odhodlaní preniesť dobré nápady do hospodárstva a vytvoriť úspešné príbehy. Dobrý príklad je elektrická dodávka StreetScooter, ktorá bola vyvinutá na Univerzite RWTH v Aachene. Tisíciky týchto dodávok dnes používa Deutsche Post DHL.

Takmer jedna pätina finančných prostriedkov EFRR sa v Severnom Porýní-Vestfálsku využíva na udržateľný rozvoj miest a štvrtí. Mohli by ste opísať rozvojovú stratégiu, ktorú uplatňuje Severné Porýnie-Vestfálsko, a ako projekty podporené finančnými prostriedkami EÚ zlepšujú bežný život v regióne?

Napriek dobrej hospodárskej výkonnosti je Severné Porýnie-Vestfálsko poznačené veľkými územnými rozdielmi. V husto osídlených oblastiach, ako je metropolitná oblasť Porýnie – Porúrie, sú tieto rozdiely badateľné v malých oblastiach.

„Vďaka intenzívnej 25-ročnej cezhraničnej spolupráci sa dnes európsky ideál stáva hmatateľnejším a reálnejším, a presadzujeme rozšírenie spoločného hospodárskeho priestoru.“

Ak sa štatistika vyhodnocuje za väčšie regióny, často sa skryje situácia v jednotlivých mestských častiach. Mnohé štvrte potrebujú naliehavú pomoc, aby boli schopné účinne a udržateľne riešiť svoje problémy.

Operačný program EFRR pre Severné Porýnie-Vestfálsko je preto založený na integrovanom prístupe, v ktorom sa kombinované hospodárske, sociálne a ekologické otázky riešia na miestnom základe. Neoddeliteľná zložitosť tohto prístupu si vyžaduje čas. V budúcnosti musíme vykonávať tieto územne integrované opatrenia s menšou administratívnou zložitou, aby mali účastníci viac času na vykonanie príslušnej práce. Prostredníctvom našich investícií do životného prostredia a boja proti zmene klímy chceme prispieť ku globálnym cieľom, ale aj zlepšiť kvalitu života občanov.

Využíva Severné Porýnie-Vestfálsko aj programy či iniciatívy európskej územnej spolupráce?

Zainteresované strany vytvárajú kontaktné siete na čoraz medzinárodnejšom základe na vnútornom európskom trhu aj za jeho hranicami. Severné Porýnie-Vestfálsko to využíva prostredníctvom svojej prítlačlivej polohy na hraniciach s Belgickom a Holandskom. Spolupráca s našimi európskymi susedmi v rámci európskej územnej spolupráce má pre našu spolkovú krajinu mimoriadny význam. Vďaka intenzívnej 25-ročnej cezhraničnej spolupráci sa

dnes európsky ideál stáva hmatateľnejším a reálnejším, a presadzujeme rozšírenie spoločného hospodárskeho priestoru.

Máme jasné zameranie – vláda spolkovej krajiny chce podporovať výskum a vývoj a zvyšovať konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov. Zároveň si tiež želáme, aby občania pocítovali výhody európskej spolupráce v bežnom živote. V projektoch sa napr. cezhraničným pracovníkom pomáha s riešením administratívnych otázok, učením sa jazyka ich susedov a zapájaním sa do cezhraničnej občianskej spoločnosti.

Aké sú vaše želania a predstavy o kritériách, témach a prístupoch financovania v politike súdržnosti po roku 2020?

Podrobne skúmame návrhy budúcich viacročných finančných rámcov EÚ a politiky súdržnosti a aktívne sa zapájame do diskusií. Nemecká Spolková rada nedávno vydala stanovisko k diskusným dokumentom, ktoré sú venované budúcnosti financovania zo štrukturálnych fondov. Severné Porýnie-Vestfálsko sa do toho aktívne zapojilo, keďže je pre nás výsostne dôležité, aby sa zjednodušili

postupy, a aby sa finančné prostriedky dostávali k príjemcom rýchlo a bez komplikácií. Zložité postupy schvaľovania a kontroly bránia regiónom dosiahnuť udržateľnosť.

Na umožnenie účinnej regionálnej politiky potrebujeme primerané financovanie pre všetky regióny. Polovica našich programov sa v súčasnosti financuje z fondov EÚ a polovica zo štátnych fondov alebo fondov partnerov projektu – ďalším znížením európskeho podielu by sa spochybnilo ich vykonávanie. ■

**Ministerium für Wirtschaft, Innovation,
Digitalisierung und Energie
des Landes Nordrhein-Westfalen**

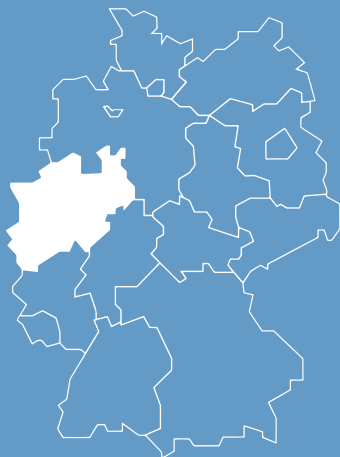
Severné Porýnie-Vestfálsko

OBYVATEĽSTVO: Severné Porýnie-Vestfálsko hraničí na severe a severovýchode s Dolným Saskom, na juhovýchode s Hesenskom, na juhu s Porýním-Falckom a na západe s Belgickom a Holandskom. Len niečo menej ako 2 milióny z jeho 17,9 milióna obyvateľov (2016) sú cudzí štátni príslušníci. Mestská aglomerácia Porýnie-Porúrie s približne 10 miliónmi obyvateľov patrí medzi 30 najväčších metropolitných oblastí na svete.

HOSPODÁRSTVO: HDP regiónu vo výške 647 067 miliónov EUR (2015) alebo 36 500 EUR na obyvateľa zodpovedá 126% priemeru EÚ (2015). V roku 2015 výdavky na výskum a vývoj predstavovali 1,96% HDP. Severné Porýnie-Vestfálsko je významný priemyselný región a energetický región Európy číslo jeden, keďže sa v ňom vyrába zhruba jedna tretina elektrickej energie Nemecka. Z 50 najväčších spoločností Nemecka má 25 hlavné sídlo v Severnom Porýní-Vestfálsku. Je to tiež najvýznamnejšie obchodné stredisko Európy, v ktorom sídlia mnohé z najväčších spoločností Nemecka.

PRACOVNÝ TRH: Pracovný trh sa v rámci regiónu značne rôzni, nachádza sa tu niekoľko štrukturálne slabých miest, najmä v oblasti Porúria, ako aj dynamický región Porýnia na osi Dusseldorf, Kolín a Bonn. Vo februári 2017 bola miera nezamestnanosti v Severnom Porýní-Vestfálsku na úrovni 7,7%, zatiaľ čo národná miera dosahovala 6,3%. Hlavné zdroje zamestnanosti: výroba (kovy a elektrické zariadenia); veľkoobchod a maloobchod; údržba a oprava motorových vozidiel; a opatrovateľská starostlivosť a sociálna práca.

KLÚČOVÉ ODVETVIA: Stredná časť regiónu Porýnie – Porúrie je najdôležitejšia priemyselná, banícka a energetická oblasť v krajine. Ložiská bituminózneho uhlia sa ťažia pozdĺž rieky Rúr a v okolí Aachenu a lignit sa ťaží západne od Kolína, množstvo uhoľných baní však bolo zatvorených. Ropné rafinérie na rieke Rúr a Rýn sú spojené so severomor-

skými prístavmi cez potrubia. Produkcia surovej ocele regiónu predstavuje väčšinu nemeckej produkcie a pozdĺž rieky Rúr sa tiež vyrábajú chemické látky, textil, sklo, ťažké stroje, elektrické zariadenia, presné prístroje a pivo. V južnej časti regiónu Porýnie – Porúrie zohrávajú významnú úlohu železiarsky a metalurgický priemysel a textilné odvetvie. Po zmenách hospodárskej štruktúry a obrazu regiónu je dnes tento región jedným z najdôležitejších stredísk špičkových technológií v Nemecku.

Veľká časť oblasti za riekou Rúr je vyhradená pre komerčné farmy, záhrady a sady. Na južných nížinách sa pestuje pšenica a cukrová repa, na severe ovocie a zelenina a chov dobytka a ošípaných je rozvinutý v Münsterlande a nižšom Porýní.

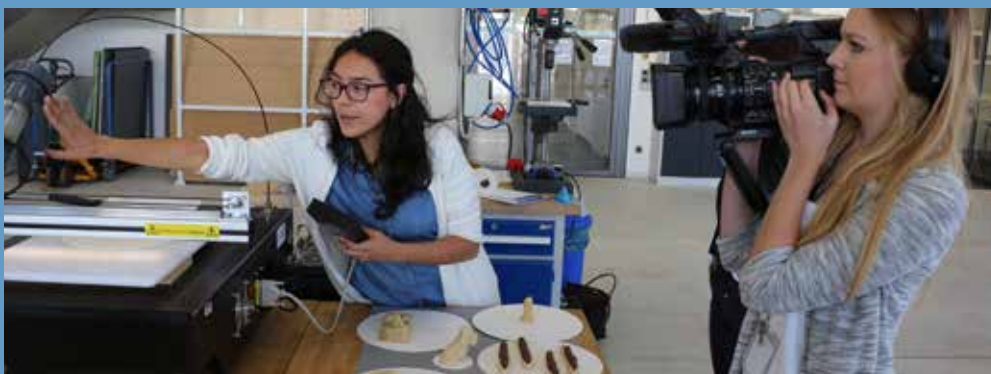
INTELEKTUÁLNA ŠPECIALIZÁCIA: Po reštrukturalizácii sa teraz priemyselná politika zameriava na osem hlavných trhov, na ktorých má silné postavenie vďaka inteligentnej špecializácii: nové materiály, stroje a inžinierstvo závodov/výrobných technológií, zdravotníctvo, informačné a komunikačné technológie, mobilita a logistika, energetika a životné prostredie, vedy o živej prírode a médiá a kreatívny priemysel. Severné Porýnie-Vestfálsko tiež zostavuje stratégiu technologického prenosu, najmä pre MSP, univerzity a výskumné organizácie, ktorá prepája hlavné trhy prostredníctvom prístupu orientovaného na výskum.

3D STREDISKO KOMPETENCIÍ V NIŽŠOM PORÝNÍ: ADITÍVNE TECHNOLOGIE VO VÝROBE

3D tlač má veľký potenciál pre podnikanie na strednom trhu, pričom pokrýva všetky oblasti od prototypovania po výrobu konečných výrobkov. Nové výrobky možno vyvíjať a vyrábať rýchlejšie. Tri univerzity zo Severného Porýnia-Vestfálska, Rhein-Waal, Ruhr West a RWTH Aachen, si prispôsobili koncepciu FabLab s cieľom začleniť tému 3D tlače do svojich študijných programov a zakoreniť ju v regióne.

FabLab je dielňa so špičkovými technológiami, v ktorej sa individuálne a kolektívne využíva personalizovaná výroba a podporuje sa jej šírenie. Prepojenie otvorených inovačných postupov s technológiami personalizovanej výroby je súčasťou

dlhodobej vízie, ktorú charakterizuje individuálny a decentralizovaný vývoj výrobku a jeho výroba.

Tri univerzity spolupracujú ako partneri projektu na budovaní ústredného 3D strediska kompetencií a ďalšieho vzdelávania v nižšom Porýnii, ktoré bude slúžiť ako stredobod pre

existujúce iniciatívy, a bude využívať výrobné možnosti FabLabu. Jeho hlavným poslaním je zabezpečiť dlhodobé začlenenie kompetencií digitálnej výroby do rôznych študijných programov. Ďalším cieľom je založiť FAB Academy, medzinárodný program odbornej prípravy MIT vychádzajúci z digitálnej výroby.

Zamestnanci v 3D stredisku kompetencií okrem toho nadväzujú kontakty so spoločnosťami, ktoré využívajú alebo sa zaujímajú o 3D technológie, s cieľom zostaviť vzdelávacie materiály pre priemysel a obchod. Zároveň sú v kontakte s učiteľmi a školami v súvislosti so zostavovaním učebných materiálov a seminárov.

3D stredisko kompetencií a vzdelávacie stredisko v Severnom Porýnii-Vestfálsku spája významné hnacie sily inovácie z vedy, etablovaných spoločností a startupov, pričom im umožňuje využívať aplikácie v oblasti aditívnych technológií v prospech hospodárstva a spoločnosti.

FINANČNÉ KRYTIE

celková investícia 3 714 287 EUR,
z toho:
1 857 143 EUR finančné prostriedky
EFRR
1 485 715 EUR regionálne
prostriedky
Severného Porýnia-Vestfálska

PARTNERI PROJEKTU

Hochschule Rhein-Waal
Hochschule Ruhr West
RHTWH Aachen

DIZAJNOVÁ ŠTVRŤ EHRENFELD: ŤAŽISKO POSTUPOV MESTSKÉHO ROZVOJA

Pečať „Vyrobené v Kolíne-Ehrenfelde“ sa pomaly, ale isto presadzuje v celej krajine. Deje sa tak vďaka nápadom a zápalu iniciatívy Dizajnová štvrť Ehrenfeld (DQE), ktorá dostala za úlohu premeniť lokalitu Kolín-Ehrenfeld na stredisko tvorby a mladého dizajnu. Táto iniciatíva umožňuje mladým tvorcom, aby sa schádzali a spolupracovali na jednom mieste, a takto sa jej podarilo vytvoriť nové formy práce a vytvárania hodnôt, ako aj inovačné nápady a výroby.

Kolín-Ehrenfeld je žiarivým príkladom dynamického miesta pre mladých ľudí z rôznych krajín a experimentálny dizajn. Malá postindustriálna a medzikultúrna infraštruktúra je predurčená na vybudovanie inovačného a experimentálneho prostredia pre tvorivé malé podniky, dizajnové

a inovačné technológie, ako aj pre alternatívny marketing, komunikáciu a cestovný ruch. Vytvoril sa akčný plán, ktorého cieľom je prispôsobiť priestory existujúcich budov na ich vlastné účely a zriadiť koncepčný základ pre zakladajúce stredisko kompetencií dizajnovej štvrte.

FINANČNÉ KRYTIE

celková investícia 976 637 EUR,
z toho:
483 900 EUR finančné prostriedky
EFRR
290 339 EUR regionálne prostriedky
Severného Porýnia-Vestfálska

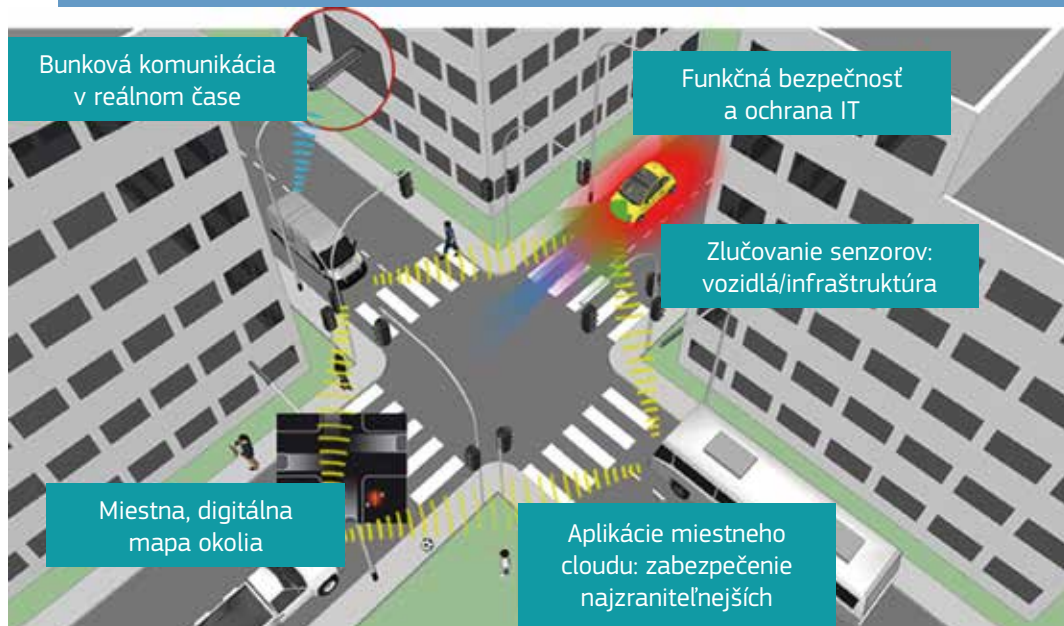
PARTNERI PROJEKTU

Dizajnová štvrť Ehrenfeld, Kolín
<http://www.d-q-e.net/>

DQE sa podarilo povzbudiť mladých vnútroštátnych a mezinárodných dizajnérov, aby sa tu usídlili a vybudovali sociálno-tvorivé spoločenstvo. Iniciatíva tiež ponúka vzdelávacie kurzy a semináre o nových oblastiach dizajnu, ako aj informácie o možnostiach financovania, prístupe k úverom či rizikovom kapitále.

Koncentráciou tvorivej práce v jednej štvrti a zmiešaním rozličných vplyvov môže DQE vyjadriť skutočný význam pečate „Vyrobené v Kolíne-Ehrenfelde“: nové a kvalitné výrobky, nové pracovné miesta, zmena hodnotových reťazcov a alternatívne modely práce.

INVERSIV: AUTONÓMNE RIADENIE VO VEĽKOMESTÁCH

Otázka nie je či, ale skôr kedy sa automatizované riadenie plne presadí v našej spoločnosti. Prvé signály už vidíme – za normu sme prijali varovné systémy vybočenia z jazdného pruhu, asistenciu pri zmene jazdného pruhu, brzďovú asistenciu a mnoho ďalších systémov. Nedávny technický pokrok priniesol ďalšie dôležité míľniky, ktoré do veľkej miery umožňujú automatické riadenie.

Zatiaľ čo riadenie po diaľnici je väčšinu času relatívne

bezproblémové, riadenie v meste predstavuje obrovskú výzvu pre systémy, ktoré zatiaľ nie sú pripravené na túto úlohu. Región Severné Porýnie-Vestfálsko so svojimi početnými diaľnicami a veľkomestami s veľkým objemom dopravy je vynikajúcim príkladom. Počet premenných a faktorov vo veľkomestách, ktorým sa musia systémy prispôbiť, a ktoré potom musia byť správne vyložené a uplatnené, je jednoducho príliš veľký.

Znamená to však, že ten, kto bude kontrolovať mestskú dopravu, bude dominovať ostatným. Projekt InVerSiv je konkrétnou odpoveďou na túto výzvu a zameriava sa na vybudovanie „inteligentnej dopravnej infraštruktúry pre bezpečné prepojené riadenie vo veľkomestách“. Na dosiahnutie tohto zámeru výskumníci zhromažďujú čo najviac existujúcich údajov, aby zvýšili bezpečnosť plne automatizovaného riadenia.

Senzory na vozidlách môžu byť prepojené s cestnou infraštruktúrou, ktorá je tiež vybavená senzormi na detekciu prostredia. V spojení s ďalšími informáciami z miestnych a svetových stredísk sa vytvára komplexný obraz o prostredí alebo okolí.

Semaforey, ktoré komunikujú s autami, autá, ktoré komunikujú medzi sebou, miestne cloudové aplikácie, ktoré sú tiež prepojené so systémom – všetky tieto funkcie pomáhajú, aby sa automatické riadenie v mestách stalo realitou. Testovacie lokality v prostrediach reálneho sveta tiež preukazujú, či zistenia výskumníkov môžu byť premietnuté do situácií reálneho sveta. Tieto údaje sú prístupné pre iné projekty a zostanú prístupné aj po skončení projektu.

FINANČNÉ KRYTIE

celková investícia 1 720 304 EUR,
z toho:

1 320 991 EUR finančné prostriedky
EFRR

399 313 EUR regionálne prostriedky
Severného Porýnia-Vestfálska

PARTNERI PROJEKTU

CommAgility Ltd
adesso AG

Technická univerzita v Dortmunde
Wilhelm Schröder GmbH
SGS-TÜV Saar GmbH

XTC-ID TRANSPONDÉR RFID DO EXTRÉMNYCH TEPLÔT

Väčšina ľudí vie rozpoznať čiarový kód, ktorý nie je užitočný len pri platení v obchode, ale aj pri správe skladu. Podobne aj balíky zasielané poštou majú často čiarový alebo QR kód. Tieto kódy sa však môžu poškodiť v dôsledku počasia, pri preprave atď.

Keďže takzvaný transpondér RFID nie je natoľko náchylný, zvyšuje sa jeho uplatňovanie v odvetví logistiky. Konvenčné technológie sú vhodné v rámci teplôt do 125 °C, ale nie v rámci extrémnych podmienok alebo závažných environmentálnych vplyvov. Vysoké teploty sa často dosahujú v baliarenskom priemysle a výrobných odvetviach, a predovšetkým pri výrobe plastov.

FINANČNÉ KRYTIE

celková investícia 3 569 579 EUR
z toho:
1 784 789 EUR finančné prostriedky
EFRR
266 925 EUR spolufinancovanie
Severného Porýnia-Vestfálska

PROGRAM

Program spolupráce Interreg medzi
Nemeckom a Holandskom

Partneri projektu XTC-ID, konzorcium spoločností pod vedením IMST GmbH v Kamp-Lintforte a Univerzita v Twente vyvíjajú nový čip RFID v rámci programu Interreg.

Umožní bezpečnú a opakovateľnú identifikáciu v extrémnych environmentálnych podmienkach, ako sú vysoké alebo nízke teplotné škály. Cieľom je poskytnúť aplikáciám a trhom veľmi odolnú a výnimočnú „čipovú identifikačnú technológiu do eXtrémnych teplôt“ v súvislosti so scenármi, v ktorých konvenčné identifikačné systémy veľmi alebo vôbec nepomáhajú.

SILA INTELIGENTNÝCH SLUŽIEB: AKO STARNÚŤ A ZACHOVAŤ SI SEBESTAČNOSŤ

Keď ľudia starnú, prestávajú byť v rovnakej kondícii ako za mlada. Na zabezpečenie primeranej starostlivosti pre starších a núdznych dneška máme príliš málo poskytovateľov opatery a náklady na sociálne zabezpečenie a sociálne služby závratne stúpajú. Vývojári, ktorí sa venujú projektu Sila inteligentných služieb, využívajú postupnú digitalizáciu prepájaním inteligentných systémov, aby uľahčili život prispôbený veku a podporený technológiami, ktorý ľuďom umožňuje zachovať si čo najdlhšie sebestačnosť.

Tím a partneri projektu využívajú inteligentné a vzájomne prepojené zariadenia, aby spojili a skombinovali množstvo technológií, ktorých aplikáciu treba často zjednodušiť, alebo ktoré si vyžadujú vzájomné rozhrania. Najdôležitejšie aplikácie sa používajú na monitorovanie pádov, meranie rovnováhy tekutín a užívanie liekov, a na monitorovanie základných životných funkcií. Tieto aplikácie sa vykonávajú pomocou špeciálnych senzorových systémov, ktoré zabezpečujú súčasný aplikovaný výskum. Zahŕňajú napríklad

inteligentné senzory pádov zabudované do stropného osvetlenia, monitory na meranie krvného tlaku, ktoré zasielajú výsledky do databázy a núdzové systémy na monitorovanie zdravia osoby, ktoré v prípade problému vysielajú varovanie.

Spojením všetkých týchto systémov vývojári projektu Sila inteligentných služieb vedia rozpoznať procesy, prepojenia a zmeny a aktívne na ne reagovať, respektíve predchádzať náročným alebo nebezpečným situáciám už v zárodku. Inteligentné programy identifikujú núdzové situácie v domácnosti a určujú potreby osôb žijúcich osamote. Výskumníci takisto skúmajú, ako by takéto systémy mohli fungovať ekonomicky s cieľom zostaviť vhodné návrhy obchodných modelov.

FINANČNÉ KRYTIE

celková investícia 1 384 386 EUR,
z toho:
692 193 EUR finančné prostriedky
EFRR
276 877 EUR regionálne prostriedky
Severného Porýnia-Vestfálska

PARTNERI PROJEKTU

VIVAI Software AG (vedúca
spoločnosť konzorcia)
Univerzita aplikovaných vied
v Dortmunde
DOGEWO 21
Fraunhofer-InHaus-Center
Opatrovateľské služby Hüberthal
Dortmund InHaus GmbH

VAŠIMI SLOVAMI

PANORAMA
vítá vaše príspevky!

Vašimi slovami je časť časopisu *Panorama*, v ktorej zainteresované strany na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni predstavujú svoje úspechy za obdobie rokov 2014 – 2020 a delia sa o svoje názory na aktuálne a kľúčové diskusie o politike súdržnosti po roku 2020.

Panorama víta príspevky vo vašom jazyku, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Obráťte sa na nás na adrese region-panorama@ec.europa.eu, na ktorej získate ďalšie informácie o usmerneniach a termínoch.

Politika súdržnosti EÚ po roku 2020 – podpora nových a tradičných požiadaviek

Politika súdržnosti EÚ v Brandenbursku významne prispela k úspešnosti procesu transformácie od zjednotenia Nemecka v roku 1991 a k posilneniu konkurencieschopnosti a zamestnanosti v regióne. Vďaka tejto podpore je Brandenbursko od roku 2014 zaradené do kategórie financovania pre prechodné regióny.

Napriek pozitívnemu vývoju bude región aj naďalej potrebovať podporu EÚ, dokonca aj po roku 2020, aby sa konsolidovali doteraz dosiahnuté úspechy a ďalej sa podporovali. Zatiaľ sa úplne nedosiahol cieľ sebestačnej hospodárskej štruktúry a do roku 2020 sa nepodarí úplne vyriešiť rôzne medzery vo vývoji, ako je nízka úroveň výskumu a inovácie v súkromnom sektore a nedostatočné začlenenie do medzinárodných hospodárskych cyklov.

Vo východonemeckých regiónoch, ako je Brandenbursko, je takisto nutné zmierňovať negatívne dôsledky toho, že sú

Katrin Müller-Wartig,
Vedúca oddelenia, Hospodárske a finančné politiky EÚ, Koordinácia fondov EÚ
Ministerstvo spravodlivosti, Európske záležitosti a ochrana spotrebiteľa,
Brandenbursko, Nemecko

stlačené medzi vysoko vyvinutými západonemeckými regiónmi a oblasťami, ktoré sú príjemcami maximálneho finančného krytia EÚ v susednej strednej a východnej Európe.

Brandenbursko preto žiada, aby politika súdržnosti pokračovala pre všetky európske regióny aj po roku 2020. Ako najdôležitejšia investičná politika EÚ by si mala zachovať svoju prednostnú úlohu

„Vďaka projektom politiky súdržnosti sa EÚ stala viditeľným a hmatateľným subjektom pre miestnych obyvateľov. Toto je vaša špeciálna pridaná hodnota EÚ.“

vo viacročnom finančnom rámci. Pôsobí ako dopravník pre ciele a priority EÚ v európskych regiónoch. Vďaka projektom politiky súdržnosti sa navyše EÚ stala viditeľným a hmatateľným subjektom pre miestnych obyvateľov. Toto je vaša špeciálna pridaná hodnota EÚ.

Politika súdržnosti by sa mala naďalej zameriavať na menej rozvinuté regióny, no Brandenbursko sa domnieva, že je v rámci tejto politiky nutné zvýšiť sumu finančného krytia dostupného pre prechodné a menej rozvinuté regióny. Tieto regióny nadpriemerne prispievajú k hospodárskej sile a dosahovaniu cieľov na úrovni celej EÚ. Regióny, ktoré sa v súčasnosti považujú za prechodné,

musia byť podporované prostredníctvom cieľených účinných investícií v prospech menej rozvinutých oblastí.

Brandenburgsko považuje za nesmierne dôležité, aby sa zaviedol oddelený fond na podporu vnútroštátnych štrukturálnych reforiem hrađených z politiky súdržnosti, či aby sa politika súdržnosti zameriavala na všeobecné vládne štrukturálne reformy. Štrukturálne reformy môžu fungovať udržateľným spôsobom,

len ak sú podporené na miestnej úrovni prostredníctvom cieľených štrukturálnych opatrení, ako je podpora inovácie, podpora pre MSP alebo zaisťovanie zručných špecialistov. Zvyšovanie zdrojov pre vnútroštátne štrukturálne reformy v súvislosti s takýmito opatreniami politiky súdržnosti na regionálnej úrovni by bolo kontraproduktívne.

V budúcom viacročnom finančnom rámci sa musia riešiť mnohé nové výzvy, kto-

rým čelí EÚ, a to napriek počiatočným ťažkostiam, ktoré spôsobí brexit. Brandenburgsko preto vyzýva EÚ na finančné posilnenie, aby sa predišlo tomu, že nové dôležité priority EÚ v oblastiach, ako sú energetika a politika v oblasti klímy, migrácia a bezpečnosť, budú nútené súťažiť s tradičnými právomocami politiky súdržnosti EÚ. ■

Vhodné financovanie má zásadný význam pre súdržnosť Európy

Politika súdržnosti má ako hlavná investičná politika EÚ kľúčovú úlohu pri vykonávaní jej strategických priorit v oblasti výskumu a inovácie, energetiky a životného prostredia, konkurencieschopnosti výrobných systémov a sociálneho začlenenia. Skrátením rozpočtu politiky súdržnosti po roku 2020 by sa vytratil jej zmysel.

EÚ stojí pred novými výzvami, ako sú obrana, prisťahovalectvo a bezpečnosť, s významným finančným vplyvom na nový rozpočet, ktorý bude tiež závisieť od brexitu.

Európska komisia vyzvala členské štáty, aby zvýšili svoje príspevky do viacročného finančného rámca EÚ zo súčasnej úrovne 1,03 % na približne 1,15 % HDP.

» *Mám veľké obavy v súvislosti s týmito možnými poklesmi, ktoré udelia nezvratnú ranu budúcej politike súdržnosti a zvýšia regionálne rozdiely v celej Európe.* «

V plnej miere podporujem túto požiadavku na zvýšenie rozpočtu EÚ, ktorou sa zabezpečuje dlhodobejšie plánovanie a stabilita potrebné pre investície.

No keby aj členské štáty súhlasili so zvýšením svojho príspevku do rozpočtu EÚ, ešte stále je možné, že rozpočet na obdobie po roku 2020 sa skrúti o 15 % či dokonca 30%.

Enrico Rossi,
predseda Toskánska
podpredseda Konferencie
okrajových prímorských regiónov
zodpovedný za politiku súdržnosti,
Taliansko

Mám veľké obavy v súvislosti s týmito možnými poklesmi, ktoré udelia nezvratnú ranu budúcej politike súdržnosti a zvýšia regionálne rozdiely v celej Európe. Zachovanie ambiciózneho rozpočtu pre politiku súdržnosti pre všetky regióny má zásadný význam, aby sa zabezpečilo, že EÚ bude aj naďalej podporovať svoje ciele súdržnosti, solidarity a investovania vo všetkých regiónoch EÚ.

Súdržnosť je navyše podmienkou na zabezpečenie konkurencieschopnosti

jednotného trhu a podnecuje zblížovanie rôznych území v duchu cieľov a politik územného rozvoja, ako aj vzájomnú výmenu administratívnych metód a postupov.

Komisia tiež navrhuje, aby sa zaviedol nástroj pre štrukturálnu reformu s približným rozpočtom 25 miliárd EUR, ktorý by v budúcnosti mohol tvoriť súčasť politiky súdržnosti, napriek tomu, že bude poskytovať priamu rozpočtovú podporu členským štátom. Tento návrh je veľmi

znepokojivý, keďže prináša príliš veľa otázok o oprávnenosti takéhoto nástroja, spôsobe jeho fungovania a jeho demokracie zodpovednosti.

Rokovania medzi Radou a Parlamentom sa seriózne začnú, hneď ako Komisia 2. mája vydá svoj dlho očakávaný návrh nasledujúceho rozpočtu EÚ, pričom sa predpokladá, že dohoda sa dosiahne do konca mája 2019 ešte pred voľbami do Európskeho parlamentu.

Som síce presvedčený, že potrebujeme účinnejšiu politiku súdržnosti, no je nutné zabezpečiť vhodné finančné krytie, ktoré sa bude najmenej rovnať aktuálnemu krytiu. Príspevky by mali pochádzať z nových foriem vlastných zdrojov alebo z dôkladne prepracovaných súčasných zdrojov, ktoré už nestačia naplňať súčasné politické a inštitucionálne potreby EÚ. ■

Súdržnosť znamená súdržnosť

Tamara Espiñeira,
generálna tajomníčka Konferencie miest
atlantického oblúka
účastníčka štruktúrovaného dialógu so
skupinou odborníkov partnerov EŠIF

Diskusia o rozpočte by sa mala sústrediť na zásadné opatrenia, ktoré sú už účinné, a nie na naháňanie zázračných riešení. V súčasnosti potrebujeme ambície a nie ústup, investície a nie úspory, solidaritu a nie škrt. Rétorika by mala byť

v súlade s prostriedkami a zdrojmi, a preto sa viacročný finančný rámec (VFR) musí usilovať o najmenej 1,3% hrubého národného dôchodku.

Hoci sa to môže zdať očividné, treba pamätať na to, že súdržnosť znamená súdržnosť. Reforma zmlúv je istotne potrebná, no nemala by sa tlačíť cez VFR. Ako nám vo februári pripomenul náš predseda José Maria Costa, súdržnosť je praktické premietnutie subsidiarity (článok 5 ZEÚ). A táto hlavná zásada je nespochybniteľná. Ak chce teda EÚ dodržiavať vlastné zásady, súdržnosť sa nemôže obmedziť na symbolické finančné krytie v rámci obrazného rozpočtu. V čase prevládajúcej neistoty by sa piliere EÚ mali zachovávať.

Na zvýšenie účinnosti politiky súdržnosti je zásadné, aby sa pokračovalo v snahách o pružnosť, zjednodušenie a koordináciu, a takto sa prispelo, čo osobne zdôrazňujem, k zmysluplnej subsidiarite. Zásada partnerstva sa rovnako musí skonsolidovať a zakotviť do predpisov.

„Na zvýšenie účinnosti politiky súdržnosti je zásadné, aby sa pokračovalo v snahách o pružnosť, zjednodušenie a koordináciu, a takto sa prispelo, čo osobne zdôrazňujem, k zmysluplnej subsidiarite.“

Pri hľadaní súdržnejšej Európy sa ako najlepší nástroj javí územná spolupráca. Cezhraničná spolupráca je základ, pričom netreba zabúdať na dôležitosť nadnárodnej spolupráce. Napriek určitým ťažkostiam makroregióny preukázali svoj priaznivý vplyv na územia. Táto dynamika by sa preto mala zachovať a rozšíriť (t. j. v súvislosti s atlantickým oblúkom).

Politika súdržnosti aj VFR by nemali prehliaďať mestskú štruktúru EÚ. V nasledujúcom období musí Európska mestská agenda prispievať pomocou vlastných vyčlenených prostriedkov k budovaniu skutočnej mestskej politiky, a neobmedzovať sa len na netrvanlivé nástroje (ako sú partnerstvá) alebo na komunikovanie osvedčených postupov. To isté platí pre silnú námornú politiku. „Morská prí-

ležitosť“ bola identifikovaná ako hlavný zdroj rastu, takže po roku 2020 by VFR mal využiť tzv. modrú príležitosť.

Na okraj by som rada dodala, že v minulom roku sme na základe rovnakých úvah spoločne s Iberským cezhraničným združením (RIET), združením Medcities a Fórom Jadranského a Iónskeho mora (FAIC) vytvorili platformu s názvom

„Mestá za spoluprácu“. Územné mestské siete teda v súčasnosti spoločne pracujú na vytváraní súdržnejšej Európy. ■

NOVINKY [V KRÁTKOSTI]

KOMISIA POMÁHA ĎALŠÍM PRIEMYSELNÝM REGIÓMOM PRI BUDOVANÍ ODOLNÝCH, KONKURENCIESCHOPNÝCH HOSPODÁRSTIEV

Komisia vybrala ďalších sedem regiónov a členských štátov EÚ na individuálnu pomoc v rámci pilotnej výzvy o priemyselnom prechode, ktorá bola vydaná v decembri 2017: Kantábria (Španielsko), Centre-Val de Loire (Francúzsko), východoseverné Fínsko, Grand Est (Francúzsko)

a širší Manchester (Spojené kráľovstvo), plus Litva a Slovinsko. Pridávajú sa k piatim regiónom, ktoré už boli vybrané v decembri 2017: Hauts-de-France (FR), Norra Mellansverige (severné stredné Švédsko), Piemonte (Taliansko), Sasko (Nemecko) a Valónsko (Belgicko).

Vybrané orgány budú môcť vytvoriť alebo prepracovať stratégie premeny regionálneho hospodárstva na základe svojich priorít inteligentnej špecializácie. Útvary Komisie, externí odborníci a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

(OECD) budú poskytovať individuálnu pomoc, aby im pomohli pripraviť sa na pracovné miesta budúcnosti, rozšíriť inováciu, podporiť prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, podnecovať podnikanie a presadzovať inkluzívny rast.

Stratégie regionálnej premeny by mali byť hotové do konca roka 2018. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://europa.eu/!JY97UP>

OCENENIA REGIOSTARS 2018: ČAS NA PREDLOŽENIE VAŠICH NAJLEPŠÍCH PROJEKTOV

Cieľom ocenení RegioStars je identifikovať osvedčené postupy v oblasti regionálneho rozvoja a vyzdvihnúť originálne a inovačné projekty, ktoré by mohli zaujať a inšpirovať ostatné regióny. Nedávno boli oznámené kategórie na rok 2018: Kategóriami ocenení na rok 2018 sú:

► podpora inteligentného priemyselného prechodu;

- dosahovanie udržateľnosti prostredníctvom nízkouhlíkových emisií;
- vytvorenie lepšieho prístupu k verejným službám;

- riešenie migračných výziev;
- téma roka 2018: investovanie do kultúrneho dedičstva.

Prihlášky sa môžu predkladať do 15. apríla. Pripomíname, že tento rok môže projektový manažér predložiť dva projekty za jeden program so schválením riadiaceho orgánu. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.regiostarsawards.eu/login.php>

Politika súdržnosti: 30 rokov investovania do budúcnosti európskych regiónov

Politika súdržnosti je v jadre európskej jednotnosti. Odvíja sa od myšlienky, podľa ktorej by politiky zamerané na integráciu trhov mali byť doplnené o politiky, ktorými sa zabezpečuje, aby všetky členské štáty, regióny a občania EÚ mohli mať prospech z integrácie.

Politiky Spoločenstva na riešenie hospodárskych a sociálnych nerovnováh sú zavedené od Rímskej zmluvy, a pôvodne boli podporené približne 4% rozpočtu EÚ. V nadväznosti na Jednotný európsky akt, zavedenie politiky súdržnosti v roku 1988, a po postupnom rozšírení Únie, sa finančné krytie rokmi podstatne zvýšilo. Teraz zodpovedá jednej tretine rozpočtu EÚ.

Politika súdržnosti EÚ je založená na štyroch zásadách:

- › sústredenie sa na obmedzený počet cieľov s dôrazom na najmenej rozvinuté regióny;
- › viacročné plánovanie vychádzajúce z analýzy, strategického plánovania a hodnotenia;
- › doplnkovosť, ktorou sa zabezpečuje, aby členské štáty nenahrádzali vnútroštátne výdavky výdavkami EÚ;
- › partnerstvá pri zostavovaní a vykonávaní programov so zapojením aktérov na vnútroštátnej, nižšej ako vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Politika súdržnosti sa vyvinula z politiky zameranej na kompenzovanie slabých stránok regiónov na politiku orientovanú na zlepšovanie rastu, konkurencieschopnosti a podporu vytvárania pracovných miest. Podporuje rozvojové stratégie, ktoré pokrývajú široké spektrum faktorov ovplyvňujúcich regionálne, sociálne, hospodárske a environmentálne výstupy. Dnes je priamejšie prepojená s ostatnými politikami EÚ vrátane makroekonomickej správy.

„Pre mňa je regionálna politika predovšetkým nástroj rozvoja, ktorého pridanou hodnotou je efekt prerozdelenia.“

Jacques Delors
Bývalý predseda Európskej komisie

* Rozhovor zverejnený v časopise Panorama 43, jeseň 2012

30 projektov

Na stranách 25 až 39 nájdete 30 príkladných projektov, cez ktoré si pripomínáme 30 rokov politiky súdržnosti. Dosvedčujú, ako prostriedky štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ skutočne menia kvalitu života ľudí. Uvádzame jeden projekt zo všetkých 28 členských štátov plus dva príklady na ilustráciu cezhraničnej spolupráce, ktorá bola vždy dôležitým prvkom politiky súdržnosti.

30 rokov na mapách a v štatistikách

Na stranách 40 až 49 ponúkame prehľad vývoja politiky súdržnosti EÚ počas piatich za sebou nasledujúcich programových období v rámci uplynulých 30 rokov. V každom období uvidíte, kde sa sústredilo úsilie EÚ, a pozitívny vplyv na pracovné miesta a rast.

Moderný inkubátor pre biotechnologické spoločnosti

Bioinkubátor v Lovani poskytuje multifunkčné kancelárske a laboratórne priestory pre biomedicínske spoločnosti zamerané na vedy o živej prírode s vysokým rastovým potenciálom. Tri špičkové budovy majú upraviteľné moduly, ktoré sú dostatočne pružné, aby vedeli naplniť potreby spoločností počas ich rastu. Zariadenia sú vybavené všeobecnou, technickou a logistickou podporou a vytvára sa v nich dynamické a podnecujúce prostredie, v ktorom môžu biotechnické spoločnosti rozvíjať svoje nápady a technológie. Bioinkubátor v Lovani sa nachádza vo vedeckom parku neďaleko Lovaňskej univerzity a vysokých škôl, ktoré zabezpečujú plodnú pôdu pre inováciu a podnikanie. Projekt hostuje 15 popredných výskumných spoločností, ktoré zamestnávajú asi 300 vysoko kvalifikovaných výskumníkov.

<https://www.bio-incubator.be/>

Prínosy prameniace z modernizácie systému zásobovania vodou

Zhruba 63 000 ľudí pocíti prínosy zlepšení systému zásobovania vodou v stredobulharskom regióne Gabrovo. Práce zahŕňajú rekonštrukciu čistiareň pitnej vody, vybudovanie novej čerpacej stanice a obnovu štyroch ďalších staníc a modernizáciu 76 km systému zásobovania vodou. Obnovia a rozšíria sa časti kanalizácie a zrekonštruje sa čistiareň odpadových vôd. Cieľom je zlepšiť kvalitu vody, zvýšiť hygienické normy a znížiť vplyv na životné prostredie. Spoľahlivé vodohospodárske služby, ktoré sú v súlade s predpismi, zvýšia príťažlivosť tejto oblasti pre investovateľov, a počas vykonávacej fázy sa vytvorí 400 pracovných miest.

<http://bit.ly/2pq9xUJ>

Národní superpočítačové centrum excelentnosti

Centrum excelentnosti IT4Innovations je prvé superpočítačové centrum svojho druhu v Českej republike. Nová infraštruktúra je vybavená najnovšími informačnými technológiami vrátane vysoko výkonných zariadení na simulácie, modelovanie a výpočtové operácie. Tieto nástroje sa môžu použiť na simuláciu zmeny klímy, riadenie dopravy, ba dokonca môžu pomôcť pri predchádzaní prírodných katastrof. Medzi ďalšie významné oblasti výskumu a vývoja v centre patrí rozvíjanie nanotechnológií, technológií na rozpoznávanie hlasu a reči a tvorba nových algoritmov pre priemyselný dizajn výrobkov. Centrum, ktoré sa otvorilo v roku 2014 sa zaraďuje medzi 100 najvýkonnejších superpočítačových centier na svete.

<http://www.it4i.cz>

Zážitok z prírodných divov

GeoCenter Møns Klint je geologické a prírodopisné múzeum na ostrove Møn v juhovýchodnom Dánsku. Exponáty dokumentujú geologické dejiny Dánska staré približne 70 miliónov rokov. Moderná budova sa nachádza na bielych kriedových útesoch ostrova Møn, ktoré patria medzi najpozoruhodnejšie prírodné úkazy a turistické atrakcie v krajine. Útesy ročne navštívi 250 000 ľudí a 75 000 z nich sa príde pokochať interaktívnymi výstavami v unikátnom centre, ktoré sa samo osebe stalo jednou z popredných lokalít. Deti majú vo veľkej obľube výstavné kabínky pripomínajúce jaskyne, ktoré sú rozmiestnené do tvaru dinosaurej kostry.

<http://www.moensklint.dk/>

„Vrch obnoviteľnej energie“ v Hamburgu dosahuje nové výšky

Bývalý násyp so skládkou odpadu bol pretvorený na nový orientačný bod Hamburgu. Na mieste sa vykonali rozsiahle technické práce, aby sa lokalita zabezpečila a vyčistila a ochránili sa podzemné vody.

Vysoko výkonná veterná turbína a solárne panely teraz dodávajú elektrinu do 4000 domácností. Verejnosť sa môže prechádzať po chodníku vytvarovanom okolo vrcholu 40 metrového kopca a užívať si zelené priestranstvo a výhľad na mesto. Môžu tiež navštíviť informačné stredisko, aby sa dozvedeli ďalšie informácie o lokalite, obnoviteľnej energii a odpadovom hospodárstve. Projekt bol dokončený v roku 2013 a použil sa v ňom výherný dizajn zo súťaže medzinárodného stavebného veľtrhu.

<http://bit.ly/2IDPwSC>

Zabezpečenie rýchlej reakcie

V roku 2015 Estónsko zlúčilo svoje domáce tiesňové volacie číslo na políciu s jednotným európskym tiesňovým číslom 112, ktoré sa už používalo pre sanitku a požiarnu službu. V projekte sa vyvinuli technické riešenia, ktoré rôznym poskytovateľom tiesňových služieb umožnili rýchlejšie a účinnejšie spracúvať hovory a reagovať na ne. V roku 2017 bolo 94% používateľov spokojných so službou tiesňového volania, vďaka čomu sa občania môžu cítiť bezpečnejšie, pretože vedia, že tiesňová služba je rýchlo dostupná z ústredného systému.

<http://bit.ly/2FP9ZWM>

Írsko podáva ruku prisťahovalcom

V programe Zamestnávanie osôb z prisťahovaleckých spoločností sa vytvorilo partnerstvo s podnikmi a vládou s cieľom pomáhať prisťahovalcom pri hľadaní zamestnania a vzdelávaní. Znevýhodneným a zraniteľným migrantom pomáha so zvyšovaním zručností a hľadaním zamestnania a príležitostí odbornej prípravy vrátane stáží a mentoringu. Od začiatku programu v roku 2008 využilo program viac ako 2950 osôb zo 101 krajín. Program bol označený za iniciatívu s osvedčenými postupmi a získal ocenenie od Národnej organizácie pre vzdelávanie dospelých v Írsku. Je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

<http://bit.ly/2FX5CET>

Bezpečnosť na prvom mieste na ceste z Atén do Solúnu

Tri nové tunely premenili predtým najnebezpečnejšiu časť diaľnice medzi Aténami a Solúnom. Výstavba zahŕňala 25 km diaľnice, 11 km tunelov a najväčší cestný tunel v juhovýchodnej Európe. Tunelmi Tempi sa skrátily časy cesty na nových častiach o polovicu a jazda z Atén do Solúnu sa skrátila len na niečo cez štyri hodiny. Bezpečnosť cestnej premávky sa výrazne zlepšila, pričom počet nehôd sa znížil až o 70%. Aj údoliu Tempi prospeli opatrenia projektu na ochranu životného prostredia.

Projekt je jednou z piatich diaľničných koncesií, prostredníctvom ktorých sa vybudovalo a zmodernizovalo približne 1400 km ciest v Grécku. V krajine sa tak zabezpečila moderná diaľničná sieť, ktorá tvorí súčasť kľúčovej dopravnej infraštruktúry v krajine.

<http://www.aegeanmotorway.gr>

Zlievanie odborných znalostí v námornom inžinierstve

Nová budova zastrešujúca Environmentálny hydraulický ústav v Santanderi poskytuje dostatok priestoru na nainštalovanie veľkého vnútorného simulátora vín, prúdov a vetra. Bazén s názvom Kantabrijská pobrežná a oceánska nádrž umožňuje vykonávanie testov veľkého rozsahu. Testovacie zariadenie je svetový unikát a zabezpečuje posilnenie pobrežného a oceánskeho inžinierskeho výskumu, ktorý má strategický význam v rámci rozvoja španielskeho odvetvia obnoviteľnej energie. V projekte sa vytvorilo 135 nových pracovných miest, z ktorých 49 je na trvalý pracovný pomer.

<http://www.ihcantabria.com/es>

Modernizácia ekoturizmu pre Mont Saint-Michel v Normandii

Skalnatý ostrovček Mont Saint-Michel každý rok navštevuje 3 milióny turistov, ktorí objavujú jeho mýtické opátstvo a hradby. V roku 2000 sa začalo s rozsiahlymi zlepšeniami. Morská krajina a architektonické dedičstvo hory boli obnovené vďaka hydraulickým prácam, ktoré umožnili, aby prílivové a riečne prúdy prúdili okolo hory tak ako predtým. Nový most vhodný pre chodcov a turistické stredisko nahradili starý násyp a parkovisko, a zastavili tak znečisťovanie z dopravy. Flóra, fauna a kvalita vody v zálive sa pravidelne monitorujú, aby sa zabezpečilo udržanie prínosných vplyvov na biodiverzitu zálivu.

<http://bit.ly/2pr02lp>

Príprava letiska v Dubrovniku na budúci nárast cestovného ruchu

Dubrovničke letisko v Chorvátsku využíva prínosy obnovy vrátane nového terminálu pre cestujúcich. Nové väčšie letisko bude lepšie vybavené na zvládanie očakávaného zvýšenia počtu cestujúcich, ktorí cestujú z regiónu a do regiónu, ktorý je významnou turistickou destináciou. Zlepší sa celková efektívnosť letiska, a to prostredníctvom lepšej bezpečnosti, technických a prevádzkových noriem vrátane tých, ktoré sa vyžadujú na budúce členstvo v schengenskom priestore. Súborom environmentálnych opatrení a opatrení energetickej účinnosti sa zabezpečí, aby letisko, ktoré patrí do komplexnej transeurópskej dopravnej siete, spĺňalo normy, ktoré sa okrem iného týkajú protihlukových opatrení či odpadového hospodárstva. Podľa predpokladov by sa počet osôb zamestnaných na letisku mal zvýšiť zo 447 na 676 do roku 2020.

<http://airport-dubrovnik.hr/index.php/hr/>

Ochrana Pompejí pre ďalšie generácie

Ruiny starovekých Pompejí, ktoré sú na zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, ponúkajú jeden z najpôsobivejších archeologických zážitkov na svete. V rámci projektu Grande Progetto Pompei sa investovalo 105 miliónov EUR na ich konzerváciu a obnovu, pričom 78 miliónov EUR pochádza z fondov EÚ. Cieľom projektu je umelecká konzervácia a štrukturálna konsolidácia archeologického náleziska. Práce sa zameriavajú na znižovanie rizika vyplývajúceho z podzemnej vody, stabilizáciu budov a ich ochranu pred prírodnými živlami a na konsolidáciu a obnovu stien a zdobených povrchov. Prvá fáza dokončená v roku 2015 umožnila otvoriť 12 500 m² novej výstavnej zóny pre verejnosť a zabezpečiť bezbariérový prístup do mnohých budov. Počet návštevníkov sa zvýšil o 38% z 2,47 milióna v roku 2013 na 3,41 milióna v roku 2017. Zvyšné práce by sa mali dokončiť do konca roka 2018.

www.pompeisites.org

Uplatnenie začlenenia v školskom prostredí

Projekt Škola a sociálne začlenenie na Cypre sa zameriava na zmierňovanie vplyvu hospodárskej krízy na vzdelávanie, a zároveň na predchádzanie sociálnemu vylúčeniu rizikových žiakov.

Motto projektu: „konáme, obomkujeme, podporujeme, začleňujeme“, je úzko prepojené s rôznymi podpornými opatreniami, ktoré sú zabezpečené v 96 školách na všetkých úrovniach vzdelávania. Súčasťou opatrení sú programy na posilnenie vzdelávania a tvorivosti u žiakov a ich rodín; sociálno-emocionálna podpora a informačné a psychosociálne podporné strediská; a zabezpečenie vzdelávacích nástrojov na školách. Cieľ projektu, ktorý sa už takmer dosiahol, je pomôcť 15% študentskej populácie v krajine do roku 2020.

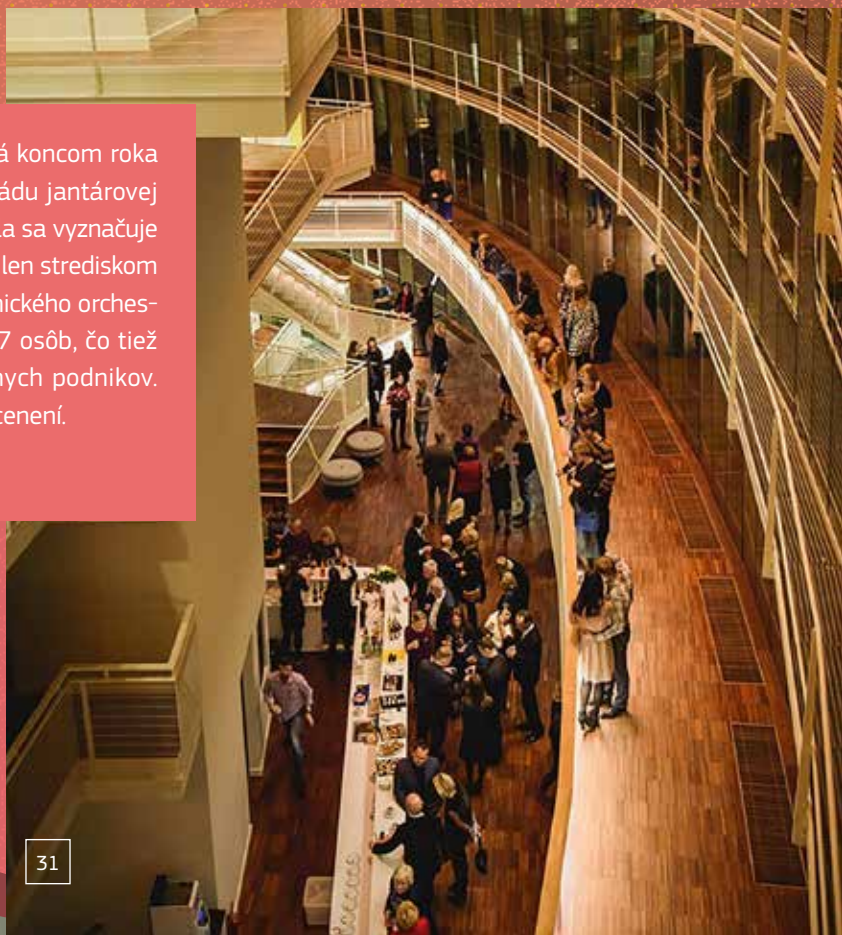
<http://www.studyprus.eu/drase>

Moderná koncertná hala v centre pozornosti

Koncertná hala „Veľký jantár“ v Liepāja bola otvorená koncom roka 2015. Moderná okrúhla budova má priehľadnú fasádu jantárovej farby – jantár je v Lotyšsku dôležitý drahý kameň. Hala sa vyznačuje vynikajúcou akustikou a je multifunkčná. Veľký jantár nie je len strediskom kultúrnych a iných podujatí, ale aj sídlom miestneho symfonického orchestra a hudobnej školy. Celkovo v koncertnej hale pracuje 57 osôb, čo tiež prinieslo prílev nových zákazníkov na posilnenie miestnych podnikov. Budova získala množstvo medzinárodných a národných ocenení.

<http://lielaisdzintars.lv>

Nové diagnostické stredisko pre pacientov s rakovinou vo Vilniuse

Rakovina je hlavnou príčinou úmrtnosti v Litve v dôsledku faktorov, ako je neskorá alebo nesprávna diagnostika a liečba. Litva v rámci svojho programu na roky 2007 – 2013 na zníženie úmrtnosti a chorobnosti v súvislosti s neinfekčnými chorobami investovala finančné prostriedky EÚ do zlepšenia infraštruktúry a kvality služieb v onkologických ústavoch. Vo Vilniusej univerzitnej nemocnici Santaros klinikos bolo vybudované nové centrum pre pozitronovú emisnú tomografiu. Spojením tejto pokročilej funkčnej zobrazovacej technológie s počítačovým zobrazovaním sa zlepšila skorá diagnostika rakoviny, pričom sa teraz ľahšie a rýchlejšie určuje účinnosť liečby, čo pomáha znižovať vedľajšie účinky u pacientov.

<http://bit.ly/2HN5Uz1>

Škola kódovania je odrazový mostík do zamestnania

Luxembursko zažíva silný hospodársky rast, ale chýbajú mu talenty v rámci pracovných miest IT. Miestna spoločnosť poskytujúca kurzy kódovania a vývoja softvéru identifikovala v spolupráci s vnútroštátnym úradom práce príležitosť pre uchádzačov o zamestnanie. Do konca roka 2017 sa v projekte vyškolovalo 83 študentov a 80% z nich si do šiestich mesiacov našlo prácu vo vývoji IT. K tomuto úspechu prispelo niekoľko faktorov vrátane silného záväzku zo strany potenciálnych zamestnávateľov. Absolventi hovorili pozitívne o tom, ako program zlepšil ich sebadôveru a pracovné vyhliadky v tejto rýchlo sa meniacej oblasti.

www.numericall.com

Mestská obnova budapeštianskej štvrte

Štvrť Magdolna bola kedysi jednou z najzanebanejších častí oblasti Józsefváros v Budapešti, prevládali v nej ošarpané budovy, sociálne znevýhodnené obyvateľstvo a vysoká miera nezamestnanosti. V roku 2005 sa štvrť začala obnovovať prostredníctvom dlhodobej integrovanej stratégie. V rámci programu sa investovalo do bývania a verejných priestranstiev, ako aj do komplexných služieb v oblasti spoločenstva, predchádzania trestnej činnosti a zamestnanosti. Vytvorili sa v ňom nové miestne pracovné miesta a preukázal sa význam účasti spoločenstva na zabezpečovaní udržateľnej mestskej obnovy a začlenenia.

<http://bit.ly/2IB1uwf>

Priamy dotyk s vedou a technológiou

Nová pokroková atrakcia pre návštevníkov približuje vedu a technológiu maltskému obyvateľstvu. Cieľom je inšpirovať viac študentov, aby sa vydali na vedeckú kariéru a pomohli krajine súťažiť v znalostnom hospodárstve. Budovou Explora sa vykonala rozsiahla obnova a premena bývalých zrúcanín na polostrove Bighi neďaleko Valletty. Študenti, učitelia a všeobecná verejnosť sa môžu prísť naučiť niečo o vede v neformálnom prostredí s priamymi zážitkami. V stredu sa tiež konajú vedecké semináre, výstavy a podujatia na oslovenie cieľových skupín.

<http://explora.org.mt/>

3D tlačiarne pre stavebný dizajn

Výskumný ústav a niekoľko spoločností spolupracujú na inteligentnej technológii pre stavebný priemysel. Vytvárajú sa extra veľké 3D tlačiarne na tvorbu digitálnych stavebných výrobkov, napr. podlahy, betónové lišty a obklady fasád. Konečným cieľom je priblížiť dizajn masám prostredníctvom automatizácie výrobného procesu od návrhu po inštaláciu. Výrobné zariadenia, ktoré sa nachádzajú v modernej budove povedľa kanála v Amsterdame, sú otvorené pre verejnosť. Technológiou sa netvorí žiadny odpad, znižujú sa ňou emisie CO₂ a využívajú biomateriály, ako sú plasty vyrobené z rastlín.

<http://aactual.com/>

Znalosti plynúce z riečneho výskumu vo Viedni

Univerzita prírodných zdrojov a vied o živej prírode vo Viedni koordinuje projekt Výskum a riadenie rieky Dunaj (DREAM). Kľúčovou časťou projektu je nové výskumné zariadenie so širokým kanálom, ktorý umožňuje simuláciu Dunaja a ďalších veľkých riek. K dispozícii sú špičkové nástroje na skúmanie rýchlosti a pohybu. Kanál je prepojený potrubiami s dvomi ďalšími laboratóriami v stredisku, ktoré umožňujú medzidisciplinárny výskum v rámci veľkých projektov. Medzi skúmané témy patria uchovávanie hydroenergie, podmienky plavby, stabilizácia riečneho dna či sedimentačné pohyby. Od výsledkov sa bude odvíjať budúce riadenie rieky, pomôžu chrániť životné prostredie a budú prispievať k budúcej prosperite podunajskej oblasti.

<http://bit.ly/2FVyRbi>

Na ceste k posilneniu celoeurópskej železničnej siete

Finančné krytie EÚ sa využíva na renováciu 15 km úseku železničnej trate E30 medzi poľskými mestami Krakov a Rzešov. Dokončuje sa tak modernizácia 139 km trate, ktorá prepája niektoré z najvýznamnejších miest na juhu krajiny s inými destináciami v strednej a východnej Európe. Vlaky budú teraz cestovať oveľa rýchlejšie, zlepšila sa bezpečnosť a cestujúci budú môcť využívať nové staničné nástupištia. Lepšia prepojenosť prispieje k podnecovaniu celoeurópskeho obchodu a pretvorí železničnú sieť na rýchlu a príťažlivú možnosť pre cestujúcich a nákladnú dopravu.

<http://www.mapadotacji.gov.pl/projekt/1276181>

Zlepšovanie kvality života a starostlivosti pre deti s chronickým ochoreniami

Kastelo je pediatrický útvar paliatívnej starostlivosti v Matosinhos v portugalskom regióne Norte. Poskytuje zdravotnú starostlivosť 30 deťom s chronickými ochoreniami. Centrum je prvé svojho druhu na Iberskom polostrove. Tím zdravotníckych a vzdelávacích odborníkov poskytuje špecializovanú, komplexnú klinickú a psychosociálnu podporu. Deti môžu využívať nepretržitú starostlivosť v rodinnom prostredí. Môžu sa pobaviť na ihrisku s externou fyzioterapiou, v sade, biozáhrade so zeleninou a na minifarme, zatiaľ čo rodičia môžu nabráť nové sily v pripojených ubytovacích priestoroch a záhrade. Medzi ďalšie prínosy patrí účinné využívanie zdrojov a kratší pobyt v nemocnici.

<http://www.nomeiodonada.pt/>

Popredné svetové laserové výskumné centrum

Investovanie do laserových zariadení je prioritou európskeho výskumu. Výstavba popredného medzinárodného výskumného komplexu na štyroch lokalitách umožní prelomové experimenty v základnom fyzikálnom výskume, novej jadrovej fyzike a astrofyzike, ako aj vo vede o materiáloch a vedách o živej prírode. Výskumníci v celoeurópskom laboratóriu budú tiež pracovať na nových spôsoboch nakladania s jadrovým materiálom a rádioaktívnym odpadom. Bude otvorené pre špecialistov z akademickej aj súkromnej vedeckej sféry, ako aj z podnikateľského sektora.

<http://www.eli-np.ro/>

Prvotriedny vedecký areál

Na Univerzite v Ljubljane bolo vybudované prvotriedne vzdelávacie a výskumné centrum, ktoré zahŕňa Fakultu chémie a chemických technológií, Fakultu pre počítače a informatiku, a spoločné priestory prepojené skleneným prechodom. Ich umiestnenie v areáli s ďalšími prírodovedeckými fakultami posilňuje spoluprácu vo výskume a štúdiách. Nové centrum viedlo k výraznému zvýšeniu počtu vyučovacích, výskumných a administratívnych miest, ako aj počtu študentov. Prinieslo nové obchodné partnerstvá, patenty a odvodené podniky spin-off a malo pozitívny vplyv na konkurenčné postavenie Slovinska vo vede.

<http://bit.ly/2FTMPu5>

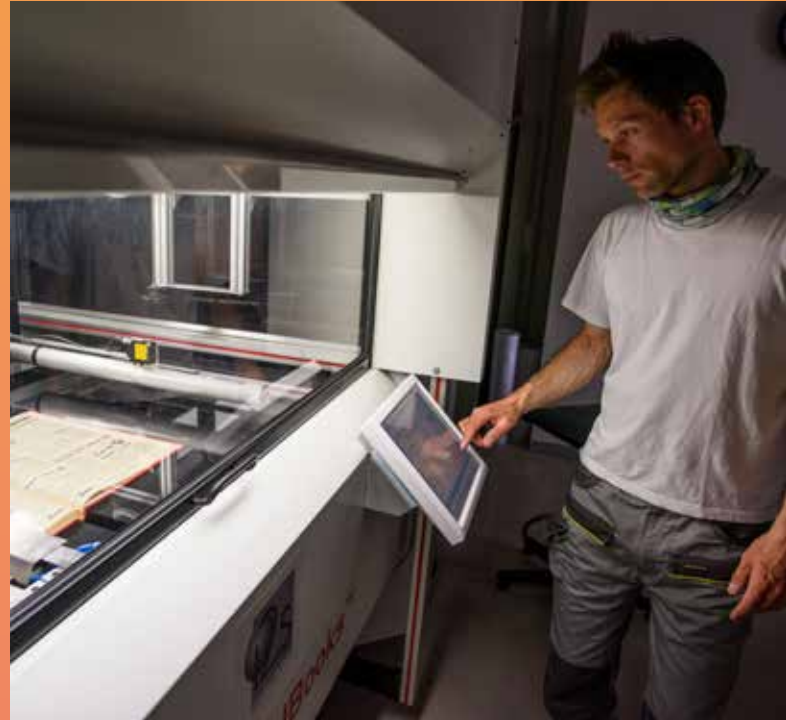

Národná knižnica a archívy v digitálnej podobe

Tento projekt umožnil masovú digitalizáciu dokumentov zo Slovenskej národnej knižnice a archívov. Vybudovali sa dve nové špičkové zariadenia: digitalizačné centrum pre písomné materiály kultúrneho dedičstva a centrum pre konzervovanie a reštaurovanie dokumentov. Celkovo bolo za tri roky zdigitalizovaných vyše 2,5 milióna predmetov kultúrneho dedičstva, so zapojením 200 pracovníkov a vytvorením 93 nových udržateľných pracovných miest. Tento jedinečný projekt uviedol knižnicu a archívy do digitálnej budúcnosti, dokumenty sa v ňom sprístupnili širšiemu publiku, a súčasne sa zabezpečilo ich zachovanie pre budúce generácie.

<http://dikda.snk.sk>

Šesť miest spája sily, aby boli inteligentnejšie a otvorenejšie

Šesť najväčších miest vo Fínsku vykonáva projekty spolupráce, ktorými sa riešia spoločné mestské výzvy. Stratégia Šesť miest (6Aika) umožňuje mestám experimentovať vo väčšom rozsahu, ako by to dokázali osobitne. Vytvárajú spoločný systém otvorených údajov, otvorené platformy inovácie a spoločné zákaznicke služby, aby mestské orgány a podniky mohli lepšie podporovať viac občanov. V mestách sa tiež testujú autobusy s robotmi a uzly obehového hospodárstva. Keďže v týchto mestách žije asi 30 % obyvateľov Fínska, ich spoločné rozvojové projekty majú vplyv na celú krajinu.

<https://6aika.fi/>

Udržateľná a inovačná budúcnosť pre drevospracujúci priemysel

Projekt Inteligentná inovácia klímy pomáha pri rozvoji drevospracujúceho priemyslu v strednom Švédsku. Poskytuje dlhodobú regionálnu platformu na budovanie kapacít MSP v oblasti inovácie a udržateľného rozvoja. Projektom sa posilnia znalosti a zručnosti v oblasti ochrany klímy, biohospodárstva a obehového hospodárstva medzi podnikmi a ďalšími priemyselnými zainteresovanými stranami. Podporuje sa užšia interakcia medzi výskumníkmi, študentmi a medzinárodnými partnermi a na seminároch projektu sa zúčastňujú zástupcovia verejného sektora a občianskej spoločnosti. Platforma zvýši účinnosť a ziskovosť regionálnej inovácie, a pomôže podnikom pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo.

<http://paperprovince.com/>

Londýnsky zelený fond sa zameriava na životné prostredie

Londýnsky zelený fond bol zriadený ako hlavný finančný nástroj na dosiahnutie cieľov hlavného mesta, pokiaľ ide o znižovanie CO₂ a znižovanie skládok. Prostriedky EÚ a ďalšie zdroje verejného financovania boli použité na prilákanie súkromných investícií ako nástrojov na zvýšenie rozsahu a tempa projektov zelenej infraštruktúry. Do konca roka 2015 sa investovalo do 18 projektov, ktoré by podľa očakávaní mali ročne ušetriť 218 084 ton CO₂, 330 980 ton odpadu na skládkach a približne 34 700 000 kWh energie.

<http://bit.ly/2GK21eT>

Spolupráca na riešení cezhraničnej trestnej činnosti

Trestná činnosť sa, žiaľ, nezastavuje na hraniciach. Regióny okolo riek Mása a Rýn medzi Belgickom, Nemeckom a Holandskom zostavili observatórium kriminality s cieľom bojovať proti cezhraničnej trestnej činnosti s osobitným dôrazom na problémy súvisiace s drogami. V projekte EMROD sa zišli rôzni odborníci zodpovední za predchádzanie trestnej činnosti a boj proti nej vrátane polície, súdnictva, preventívnych služieb a administratívnych orgánov. Využili vedecký prístup, zlučovanie dôkazov a výmenu najlepších postupov, aby vytvorili základ pre spoločné politiky zamerané na cezhraničné problémy, ako sú marihuana či lúpeže. Vykonávajú tiež rozsiahly prieskum o pociťte bezpečnosti medzi občanmi a prevádzkujú verejné informačné stredisko.

<http://gouverneur.provincedeliege.be/emrod>

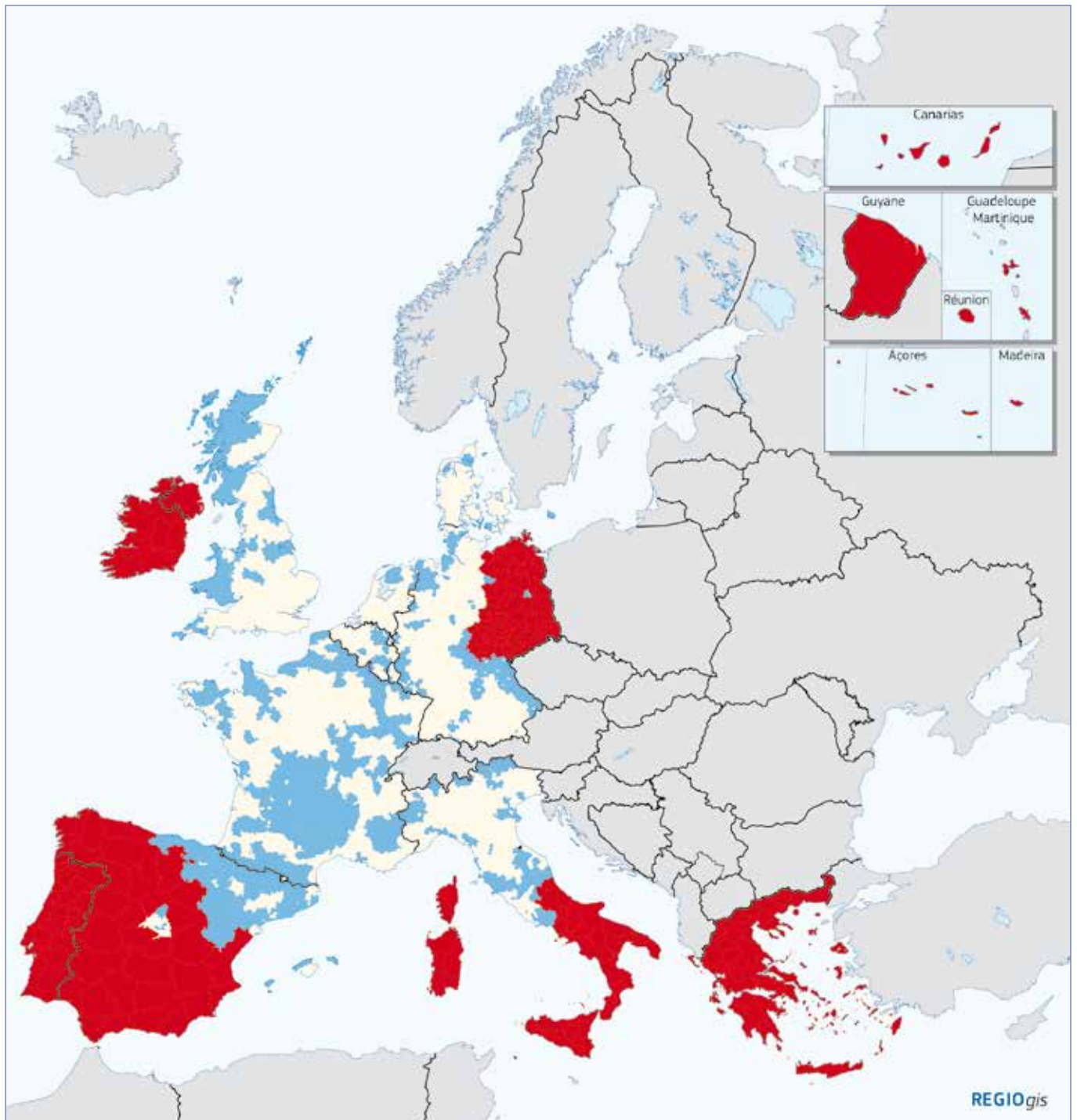
Poučenia o mieri a konflikte

V projekte Vyučovanie o rozdelených dejinách sa do škôl v Severnom Írsku, Írskej republike a na medzinárodnej úrovni zavádzajú nové digitálne prístupy k študovaniu konfliktu prepojené s učebnými osnovami. Stredoškolskí učitelia spolupracujú na rozvoji a vytváraní pilotných verzí inováčných vzdelávacích programov s použitím videí, digitálnych obrázkov, animácie, komiksov a internetového vysielania, ktoré mladým ľuďom umožňujú skúmať spoločné skúsenosti s konfliktom a budovaním mieru. V projekte sa učiteľom dodáva sebaistota, zručnosti, zdroje a podpora na preskúmanie sporných dejín a identity počas vyučovania. Vytvorili sa tiež partnerstvá so školami v Libanone, Indii, Južnej Afrike a Sierra Leone.

<http://bit.ly/2GFCMdn>

1989 – 1993

■ Menej rozvinuté regióny (cieľ 1): 25% obyvateľstva a 64% finančných prostriedkov

■ Iné oprávnené regióny

Od projektov k programom

Po pristúpení Grécka v roku 1981 a Portugalska a Španielska v roku 1986 sa výrazne zväčšili regionálne rozdiely vo vtedajšom Európskom spoločenstve 12 členských štátov. Rok 1988 priniesol začiatok politiky súdržnosti EÚ. V marci Európska rada rozhodla, že podstatne zvýši rozpočet vyčlenený na túto politiku a v júni Rada prijala prvé nariadenie, ktorým sa štrukturálne fondy zaradili pod zastrešenie politiky súdržnosti. V tejto prelomovej reforme sa zaviedli hlavné zásady, ako je zameranie sa na najchudobnejšie a najzaostalejšie regióny, viacročné plánovanie, strategická orientácia investícií a zapojenie regionálnych a miestnych partnerov.

CELKOVÝ ROZPOČET ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV

69 MILIÁRD EUR

25 % rozpočtu EÚ
a 0,3 % celkového HDP EÚ

HLAVNÉ PRIJÍMAJÚCE KRAJINY

	Španielsko	14,2 miliardy EUR
	Taliansko	11,4 miliardy EUR
	Portugalsko	9,2 miliardy EUR
	Grécko	8,2 miliardy EUR

ZVÝŠENIE HDP

+ 3%

menej rozvinuté regióny
(cieľ 1)
v porovnaní s priemerom
EÚ

ZAMESTNANOSŤ

+ 600 000

pracovných miest
v Grécku, Írsku,
Portugalsku
a Španielsku

PODPORA MSP

470 000

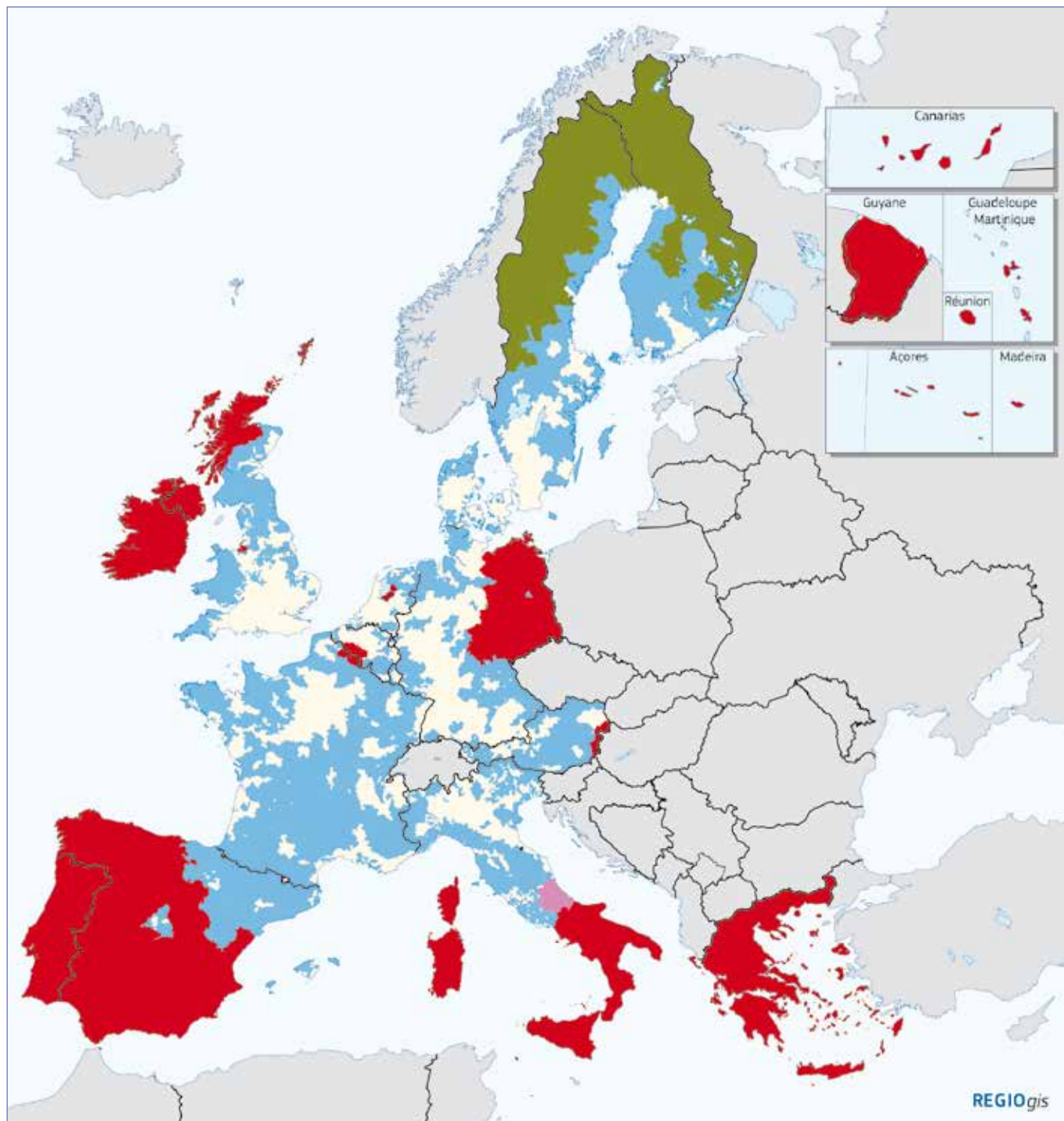
MSP získalo pomoc
v regiónoch cieľa 2

ĽUDSKÉ ZDROJE

917 000

absolventov odbornej
prípravy v EÚ

1994 – 1999

- Menej rozvinuté regióny: 24,6% obyvateľstva EÚ a 68% finančných prostriedkov
- Prechodná podpora: Abruzzi (od 1. januára 1994 do 31. decembra 1996)
- Severné riedko osídlené oblasti
- Iné oprávnené regióny

Konsolidácia ziskov a zdvojnásobenie úsilia

V decembri 1992 Európska rada rozhodla o novom finančnom výhľade na obdobie rokov 1994 – 1999. Zahŕňal zdvojnásobenie ročných zdrojov a rovnal sa jednej tretine rozpočtu EÚ. Toto programové obdobie tiež znamenalo rozšírenie EÚ k 1. januáru 1995, v ktorom sa pripojilo Rakúsko, Fínsko a Švédsko (Fínsko a Švédsko zahŕňali rozsiahle územia s extrémne nízkou hustotou obyvateľstva), ako aj väčšia podpora EÚ a jej pozitívny vplyv na nové nemecké spolkové krajiny.

**CELKOVÝ
ROZPOČET
ŠTRUKTURÁLNYCH
FONDOV
A KOHÉZNEHO FONDU**

168 MILIÁRD EUR

1/3 rozpočtu EÚ a 0,4%
celkového HDP EÚ

HLAVNÉ PRIJÍMAJÚCE KRAJINY

	Španielsko	42,4 miliardy EUR
	Nemecko	21,8 miliardy EUR
	Taliansko	21,7 miliardy EUR
	Portugalsko	18,2 miliardy EUR
	Grécko	17,7 miliardy EUR
	Francúzsko	14,9 miliardy EUR

ZAMESTNANOSŤ

+ 700 000
pracovních miest
v EÚ

INFRAŠTRUKTÚRA

Výstavba alebo
modernizácia **35 948 km**
ciest a diaľnic

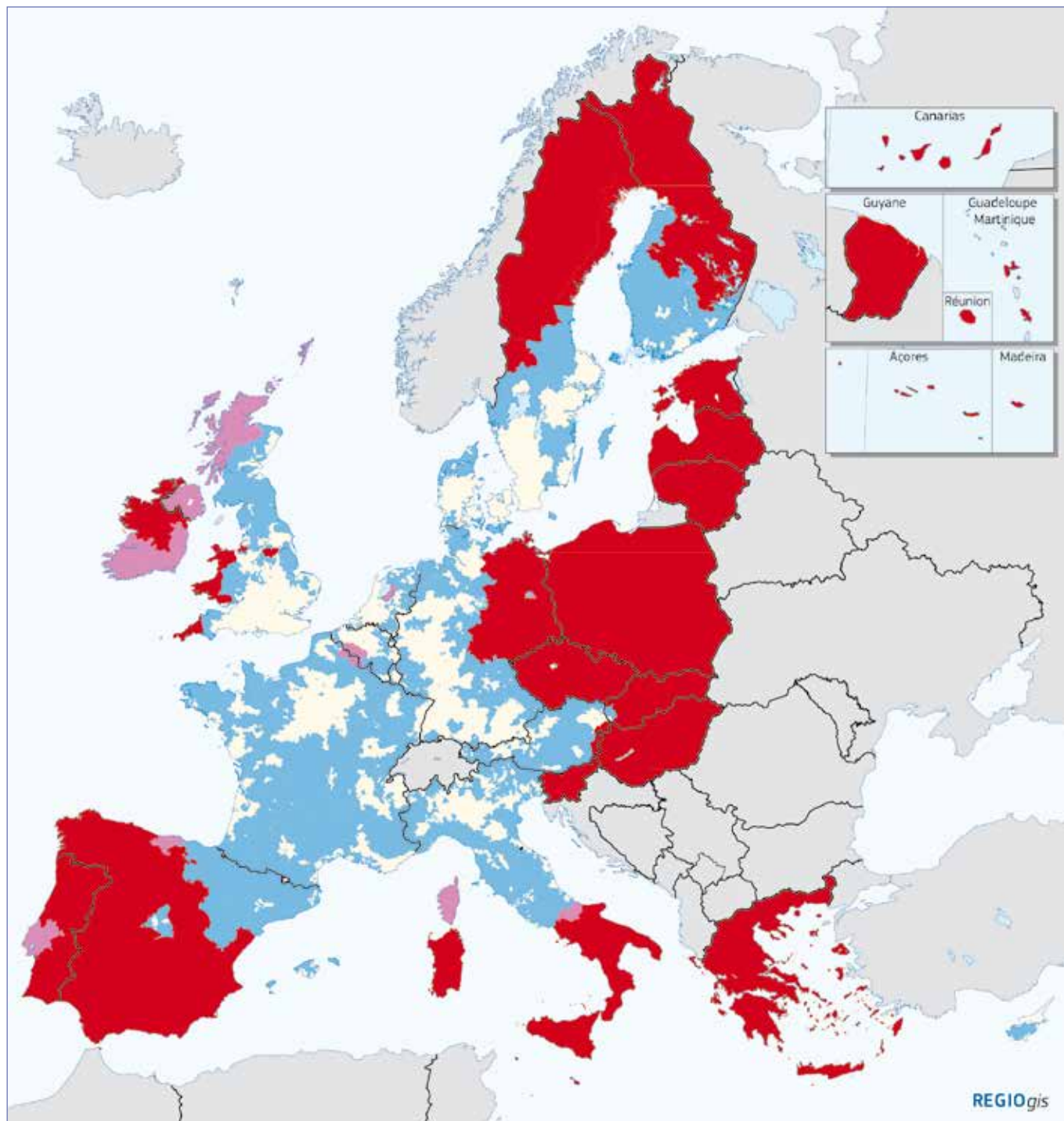
ZVÝŠENIE HDP

Portugalsko	+ 4,7%
Nové nemecké spolkové krajiny	+ 3,9%
Írsko	+ 2,8%
Grécko	+ 2,2%
Španielsko	+ 1,4%
Severné Írsko	+ 1,3%

PODPORA MSP

Pomoc pre
800 000 MSP

2000 – 2006

- Menej rozvinuté regióny (cieľ 1): 37% obyvateľstva a 71,6% finančných prostriedkov
- Prechodná podpora (postupné ukončenie podpory)
- Iné oprávnené regióny

Úspešné rozšírenie

V marci 1999 sa Európska rada rozhodla vyčleniť 213 miliárd EUR na politiku súdržnosti EÚ v rokoch 2000 až 2006 pre vtedajších 15 členských štátov a ďalších 22 miliárd EUR pre nové členské štáty na obdobie rokov 2004 – 2006. Pristúpenie 10 nových členských štátov k EÚ dňa 1. mája 2004 bolo kľúčovým bodom obdobia rokov 2000 – 2006. Toto historické rozšírenie prinieslo 20% zvýšenie obyvateľstva EÚ, ale len 5% zvýšenie jej HDP. S rozšírením prišli aj väčšie rozdiely v príjmoch a zamestnanosti. Takmer všetky nové členské štáty boli úplne oprávnené na najvyššiu úroveň podpory z politiky súdržnosti EÚ.

CELKOVÝ ROZPOČET ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV A KOHÉZNEHO FONDU

213 MILIÁRD EUR

PRE EÚ-15 V ROKOCH 2000 AŽ 2006

+

21,7 MILIÁRD EUR

PRE 10 NOVÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOV V ROKOCH 2004 AŽ 2006

ZVÝŠENIE ZAMESTNANOSTI

+ 570 000

pracovných miest v menej rozvinutých regiónoch (cieľ 1)

vrátane **160 000** v nových členských štátoch

+ 730 000

pracovných miest v iných oprávnených regiónoch (cieľ 2)

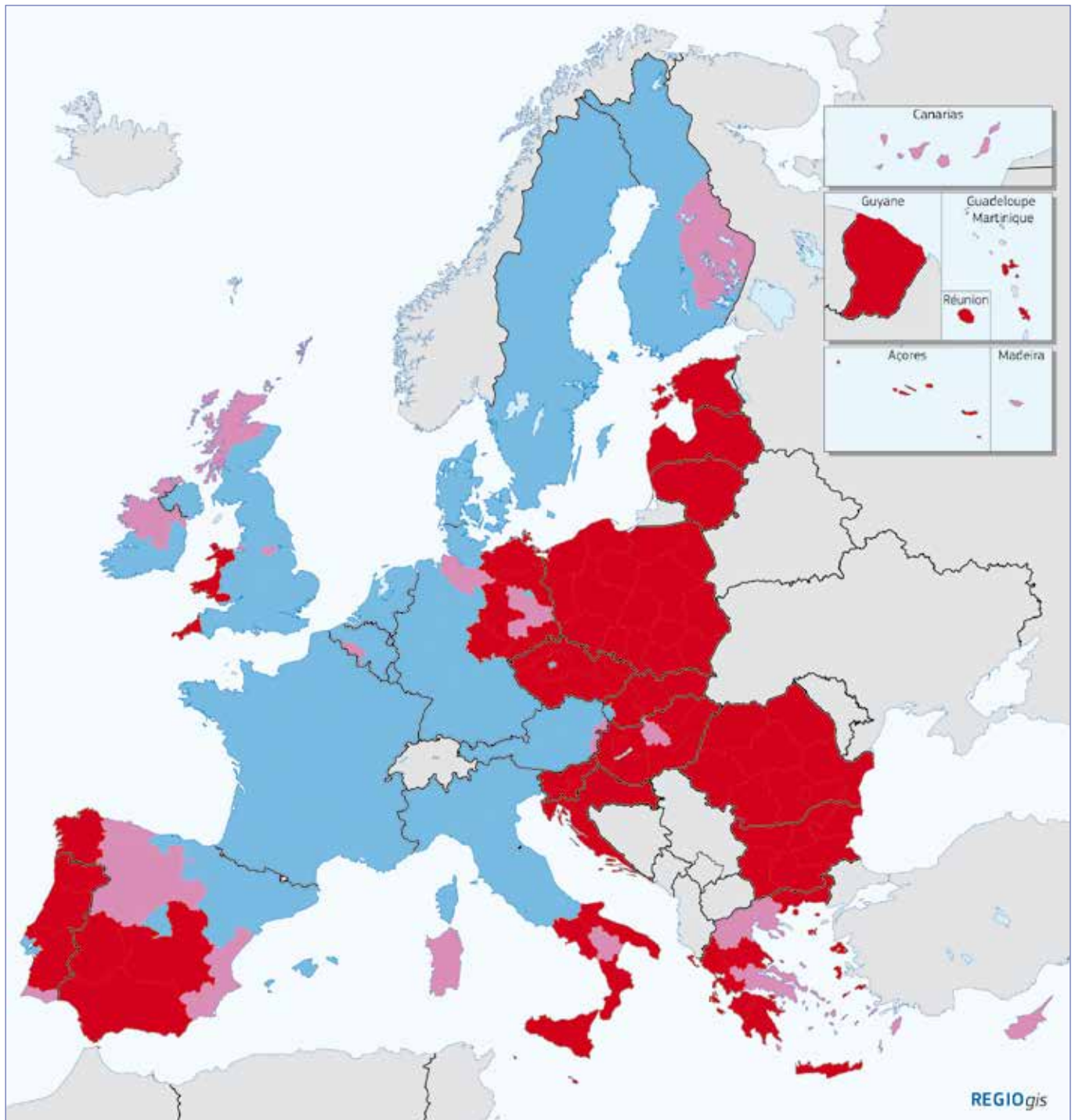
1/3 rozpočtu EÚ
a 0,4% celkového HDP EÚ

HLAVNÉ PRIJÍMAJÚCE KRAJINY

	Španielsko	56,3 miliardy EUR
	Nemecko	29,8 miliardy EUR
	Taliansko	29,6 miliardy EUR
	Grécko	24,9 miliardy EUR
	Portugalsko	22,8 miliardy EUR
	Spojené kráľovstvo	16,6 miliardy EUR
	Francúzsko	15,7 miliardy EUR

2007 – 2013

- Menej rozvinuté regióny: 35 % obyvateľstva a 81,5 % finančných prostriedkov
- Prechodná podpora (postupné ukončenie podpory)
- Iné oprávnené regióny

Zaostrené na rast a pracovné miesta

Doplnkovo k rozšíreniu, ktorým sa zahrnuli Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko, sa obdobie politiky súdržnosti 2007 – 2013 vyznačovalo tromi kľúčovými a doplnkovými prvkami: zahrnutie všetkých regiónov, najvyššia historická koncentrácia najchudobnejších členských štátov a regiónov (81,5% celkového rozpočtu) a posun priorít na posilnenie rastu a pracovných miest (25% prostriedkov bolo vyhradených na výskum a inováciu). V niektorých členských štátoch je finančné krytie z Kohézneho fondu hlavným zdrojom financovania verejných investícií (až 57% v niektorých krajinách).

Finančné prostriedky EÚ pre finančné nástroje sa podstatne zvýšili z 1 miliardy EUR v rokoch 2000 – 2006 na 11,5 miliardy EUR vyčlenených na roky 2007 – 2013. Finančné nástroje zohrali kľúčovú úlohu pri poskytovaní financovania MSP počas úverovej krízy v rámci hospodárskej krízy.

**CELKOVÝ
ROZPOČET
ŠTRUKTURÁLNYCH
FONDOV
A KOHÉZNEHO FONDU**

347 MILIÁRD EUR

35,7% rozpočtu EÚ
a 0,38% celkového HDP EÚ

HLAVNÉ PRIJÍMAJÚCE KRAJINY

	Poľsko	67,3 miliardy EUR
	Španielsko	35,2 miliardy EUR
	Taliansko	28,8 miliardy EUR
	Česká republika	26,7 miliardy EUR
	Nemecko	26,3 miliardy EUR
	Maďarsko	25,3 miliardy EUR
	Portugalsko	21,5 miliardy EUR
	Grécko	20,4 miliardy EUR

SPOLOČNÉ VÝZVY

V cezhraničných
programoch sa vytvorilo
vyše **6800 projektov**

ZAMESTNANOSŤ

1 milión +
vytvorených
pracovných miest

INFRAŠTRUKTÚRA

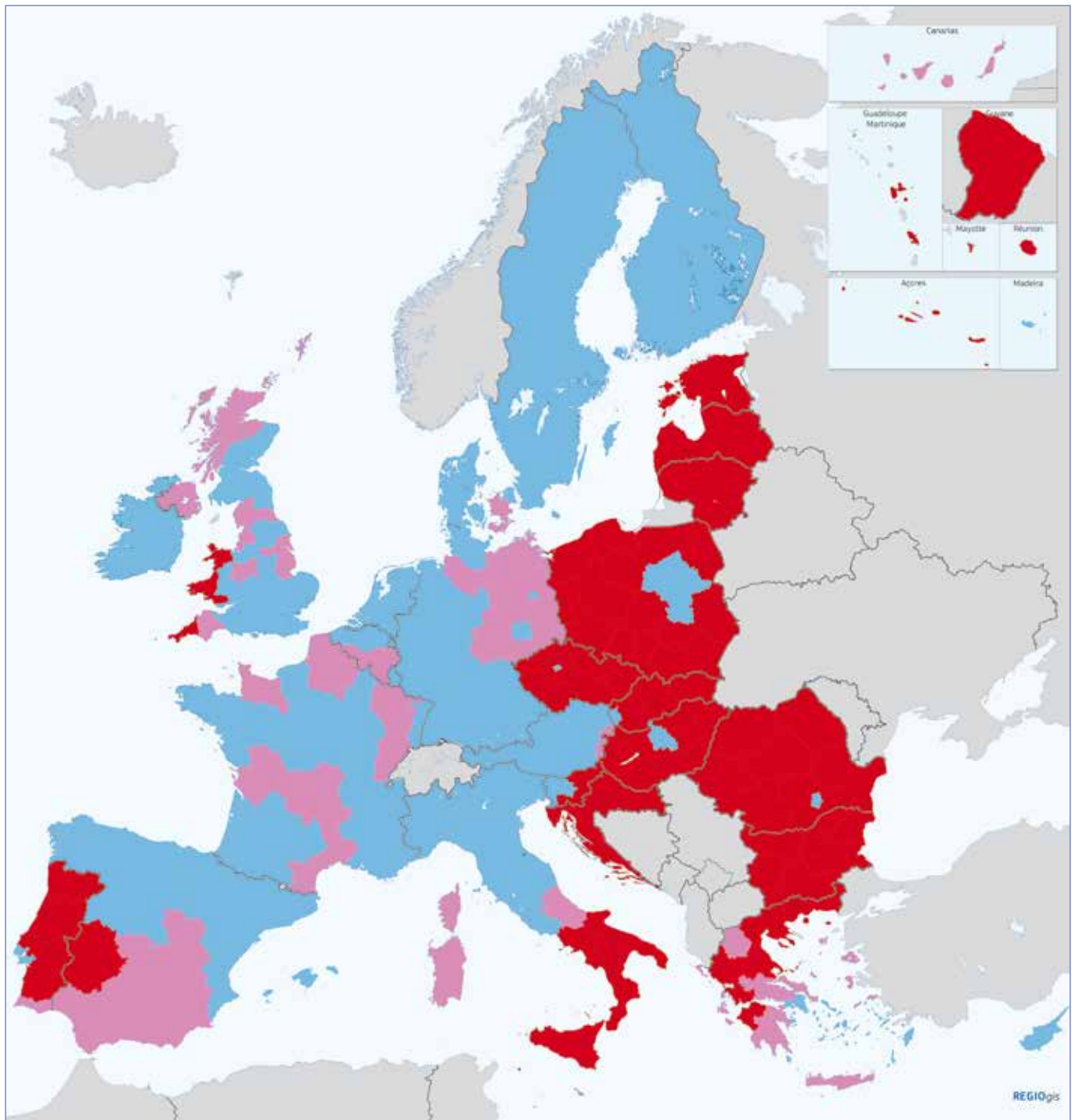
6 miliónov
ľudí pripojených na nové
alebo zlepšené dodávky
čistej pitnej vody

PODPORA MSP

400 000 MSP,
ktoré získali priamu
investičnú pomoc

121 400 startupov,
ktoré získali finančnú
podporu

2014 – 2020

- Menej rozvinuté regióny: 25 % obyvateľstva a 51 % finančných prostriedkov
- Prechodná podpora (postupné ukončenie podpory)
- Iné oprávnené regióny

Inovácia a inteligentná špecializácia

Zameranie sa týka štyroch prioritných oblastí s vysokým rastovým potenciálom: výskum a inovácia, MSP, informačné a komunikačné technológie a nízkouhlíkové hospodárstvo. Zreformovaná politika vychádza z presvedčenia, že každý región môže naplno využiť finančné prostriedky EÚ, ak si najskôr stanoví svoje hlavné silné stránky – nazýva sa to inteligentná špecializácia. Umožní to regiónom, aby sa sústredili na produktívne investície v nimi zvolených sektoroch, a maximalizovali tak svoj rastový potenciál. Vyžadujú sa jasné a zmerateľné ciele, aby sa určili kvantifikovateľné výsledky.

**CELKOVÝ
ROZPOČET
ŠTRUKTURÁLNYCH
FONDOV
A KOHÉZNEHO FONDU**

351 MILIÁRD EUR

34,3 % rozpočtu EÚ

HLAVNÉ PRIJÍMAJÚCE KRAJINY

	Poľsko	77,5 miliardy EUR
	Taliansko	32,8 miliardy EUR
	Španielsko	28,5 miliardy EUR
	Rumunsko	22,9 miliardy EUR
	Česká republika	21,9 miliardy EUR
	Maďarsko	21,9 miliardy EUR
	Portugalsko	21,4 miliardy EUR

DIGITÁLNE TECHNOLOGIE*

14,5 milióna
ďalších domácností
so širokopásmovým
prístupom

ZAMESTNANOSŤ*

Viac ako **7,4 milióna**
nezamestnaných
a **8,9 milióna** osobám
sa pomohlo získať nové
kvalifikácie

INFRAŠTRUKTÚRA*

Ďalších **17 miliónov** osôb
pripojených na zariadenia na
spracovanie odpadových vôd
a ďalších **3,3 milióna**
pripojených k inteligentným sieťam

PODPORA MSP*

Pomoc pre
1,1 milióna MSP

MÁTE NEJAKÝ PROBLÉM, KTORÝ BY STE CHCELI PREBRAŤ V RUBRIKE INFORMAČNÉ MIESTO V BUDÚCICH ČÍSLACH PANORAMY?

CHCELI BY STE, ABY SME NA PLATFORME OTVORENÝCH ÚDAJOV EŠIF ZVEREJNILI NEJAKÝ DÁTOVÝ SÚBOR?
V TAKOM PRÍPADE NÁM POŠLITE E-MAIL: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

Investovanie do podnikov – hlavná priorita na obnovu rastu v EÚ

V programovom období 2014 – 2020 sa prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) poskytuje 69 miliárd EUR z rozpočtovej podpory EÚ na posilnenie inovácie a produktivity v európskych podnikoch. EFRR je tak najväčším zdrojom finančného krytia EÚ na posilňovanie konkurencieschopnosti MSP. Takmer 1,1 milióna podnikov, čiže bežmála 5 % všetkých spoločností v Európe, je cieľovou skupinou dostupnej finančnej a nefinančnej podpory. Tento percentuálny podiel sa môže zdať malý, ale sústredenie podpory EFRR na priority EÚ sa zdôrazňuje význam presadzovania inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Prečo sa táto podpora poskytuje?

Podpora EFRR pre podniky sa sústreďuje na štyri kľúčové „tematické ciele“ na zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, posilnenie inovácie v spoločnostiach, zlepšenie využívania IKT a na podporu prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. S dodržaním stanovených pravidiel štátnej pomoci sa preto verejná podpora poskytuje na rast startupov, zavádzanie nových inovačných výrobkov a služieb, podporu elektronického obchodu a zabezpečovanie energetickej efektívnosti.

V tabuľke 1 sú uvedené ciele za celkové množstvo podnikov, ktoré budú podľa predpokladov podporené z vnútroštátnych, regionálnych a cezhraničných programov spolupráce z celej Európy, a ktoré nám pomôžu pochopiť tieto kľúčové otázky:

TABUĽKA 1: KLÚČOVÉ CIELE EFRR PRE PODNIKY NA PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020 (PODĽA TEMATICKÝCH CIEĽOV)

Tematické ciele	PODNIKY: všetky podniky	PODNIKY: podporené grantom	PODNIKY: podporené inak ako grantom	PODNIKY: poskytnuté poradenstvo
Tem. cieľ 3: Konkurencieschopnosť MSP	795 888	233 823	178 563	371 755
Tem. cieľ 1: Výskum a inovácie	130 285	61 401	8 625	42 006
Tem. cieľ 2: Informačné a komunikačné technológie	78 045	54 521	5 776	14 301
Tem. cieľ 4: Nízkouhlíkové hospodárstvo	56 789	17 712	5 006	5 743
Iné témy	36 060	3 043	4 081	17 638
Celkové ciele	1 097 067	370 500	202 051	451 443

Zdroj EŠIF: Platforma otvorených údajov

Aké formy podpory sa ponúkajú akým typom podnikov?

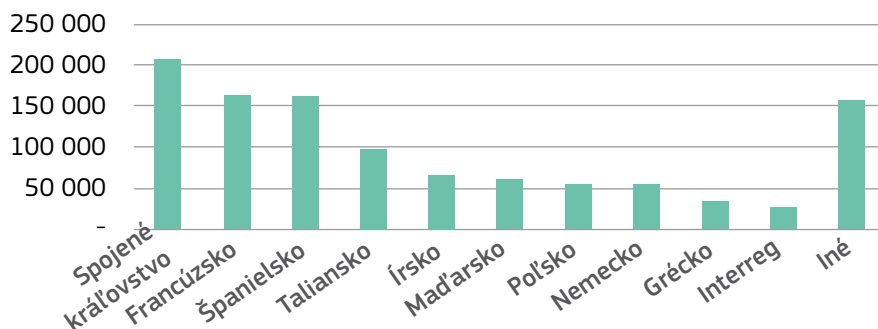
Z analýzy cieľov vytýčených v programoch EFRR na roky 2014 – 2020 je zrejme prevládajúce zameranie sa na **tematický cieľ 3**, ktorým je posilňovanie konkurencieschopnosti **sektora MSP**, pričom celkový záber je približne 800 000 podnikov. Pomocou rôznych ukazovateľov môžeme vidieť, že hlavnými formami podpory sú **finančné nástroje, granty a obchodné poradenstvo (konzultácie)**. Sú to dôležité podporné mechanizmy na riešenie rozvojových potrieb v rámci podnikov, spolu s uľahčovaním prístupu k financovaniu prostredníctvom rôznych grantových programov.

Ako sa podporujú MSP v jednotlivých členských štátoch?

Platforma otvorených údajov vykazuje sumu finančných prostriedkov pridelených členským štátom aj celkový počet podporených podnikov. V nasledujúcej tabuľke je zobrazená horná desiatka členských štátov, ktoré dostávajú najväčšiu podporu z EFRR v rámci štyroch kľúčových tematických cieľov:

TABUĽKA 2: HORNÁ 10 ČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ S VYSOKOU MIEROU PODPORY Z EFRR PRE PODNIKY

Počet podnikov

Zdroj EŠIF: Platforma otvorených údajov

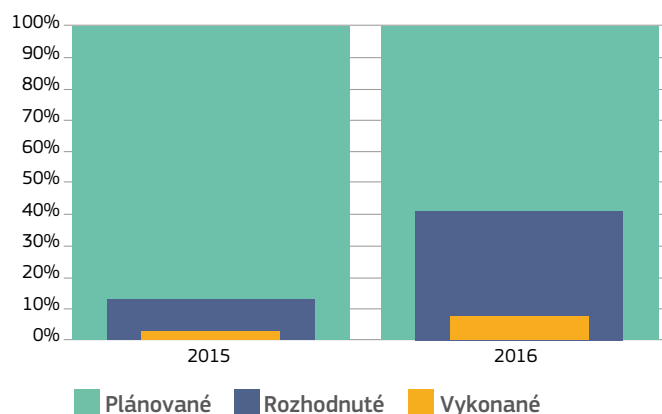
Prečo sú medzi členskými štátmi rozdiely v počte podporených podnikov?

Prevalu určitých členských štátov (UK, FR, ES), pokiaľ ide o počet podporených podnikov, možno vysvetliť niekoľkými faktormi: 1.) silná podnikateľská kultúra; 2.) zameranie sa na malé firmy a startupy; 3.) celkový objem podpory; a 4.) veľkosť ich hospodárstiev.

Ako si programy počínajú a aké sú hlavné súčasti, ktoré ovplyvňujú ich pokrok vo vykonávaní?

Do konca roka 2016 viac ako 455 000 podnikov už bolo zahrnutých do schválených projektov, zatiaľ čo takmer 85 000 z nich už predtým získali prínosy vo zvolených projektoch.

TABUĽKA 3: POKROK PRI VYKONÁVANÍ CIEĽOV NA ROKY 2015 – 2016

V tejto fáze zostáva otvorená otázka, či sa v tomto období ciele naplnia alebo prekročia. Plánovanie verejnej podpory podnikom na 10-ročné obdobie je výzvou, pretože dopyt podnikov po verejnej podpore sa v rámci hospodárskeho cyklu mení. Niektoré programy majú už teraz vysoký dopyt a zvažia zvýšenie svojich cieľov. Pravidelné podávanie správ, ktoré sa zverejňuje na Platforme otvorených údajov, sústreďuje myseľ na pokrok, aby sa zachovali realistické ciele.

Na ďalšiu analýzu pridelovania finančných prostriedkov členskými štátmi a v rámci tematických cieľov si môžete preštudovať Platformu otvorených údajov pre európske štrukturálne a investičné fondy. Ďalšie kolo podávania správ o úspechoch vyhodnotených na konci roka 2017 zabezpečí Európska komisia v máji a júni 2018 a zverejní sa neskôr v tom istom roku. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

Stavanie na územných silných stránkach v celej EÚ

Význam územných posúdení vplyvu sa od Lisabonskej zmluvy zvýšil. V stratégii EÚ na vysokej úrovni Európa 2020 sa zaviedol tretí rozmer – územná súdržnosť¹, ktorého cieľom je stavať na silných stránkach každého územia EÚ, aby sa posilnil ich príspevok k udržateľnému a vyrovnanému rozvoju EÚ ako celku.

Životné podmienky, priemyselné štruktúry, infraštruktúra a zemepisné podmienky sú v rámci EÚ rozmanité. Politika súdržnosti si zaumienila zmierňovať tieto rozdiely a zabezpečiť, aby chudobnejšie regióny mali prostriedky na riešenie regionálnych výziev. Napriek tomu, že sa dosiahol dobrý pokrok v oblasti konvergencie v rámci mnohých parametrov v celej Európe, v EÚ naďalej pretrvávajú výrazné rozptýlenie.

Územná súdržnosť sa nedosiahne len finančnými prostriedkami politiky súdržnosti. Vyžaduje si tiež právne predpisy a iniciatívy prispôbené územiám. Zo strany tvorcov politiky a odborníkov z rôznych území EÚ je veľký dopyt po používaní územných posúdení vplyvu, aby sa minimalizovali negatívne výsledky politiky a maximalizoval sa územný potenciál.

Územné posúdenie vplyvu poskytuje príležitosť na bližšie skúmanie osobitostí jednotlivých regiónov a území a pomáha, aby boli právne predpisy EÚ trefnejšie a užšie prepojené s miestnou skutočnosťou.

Vplyvy súvisiace s legislatívnym návrhom/iniciatívou EÚ sú často nerovnomerne rozmiestnené v rámci Únie. Znamená to, že návrh účinných možností politiky tiež prináša nerovnomerné zemepisné rozdelenie vplyvov (náklady a prínosy).

Hľadanie cieľa

Presné posúdenie územného rozmeru legislatívneho návrhu/ iniciatívy EÚ pomôže správne nastaviť ciele možnosti politiky. Takisto môže zabrániť, aby sa pokračovalo vo vykonávaní politiky v oblastiach a regiónoch, v ktorých nie je potrebná žiadna reakcia politiky, takže sa bude predchádzať právnym, zákonným či administratívnym nákladom.

Územné posúdenia vplyvu musia prihliadať na rôzne územné úrovne (EÚ, vnútroštátna, regionálna, miestna). Príslušná územná jednotka alebo skupina sa môže rôzniť v závislosti od prípadu a mala by byť pomerná danému problému. Môže sa spresniť na úrovni členského štátu, pokiaľ ide o zemepisné vlastnosti, ako sú pobrežné oblasti, ostrovné alebo horské regióny či husto osídlené oblasti. V iných prípadoch môže byť nutné, aby sa identifikovali administratívne regióny, ktoré sú nepomerne ovplyvnené určitým politickým opatrením. Očividne v prípadoch, keď politika nemá žiadny konkrétny územný rozmer, nie je potrebné podrobné posúdenie územných vplyvov.

Z týchto všetkých dôvodov sa od roku 2015 zintenzívňuje úsilie o zlepšenie metodík a dostupnosť údajov. Súčasnou prioritou je presadzovať na ostatných GR analýzu územného rozmeru a proaktívnu prácu, ktorú vykonalo GR pre regionálnu a mestskú politiku pri posudzovaní územných vplyvov (najmä v súvislosti s mestskými^{2 a 3}, cezhraničnými a najvzdialenejšími regiónmi⁴).

GR REGIO pomáha ostatným GR posudzovať územné vplyvy ich návrhov politiky. Najnovšie prípady, v ktorých sa analyzovali územné vplyvy a zapojili sa do nich odborníci z regiónov a miest z celej EÚ: a) preskúmanie smernice o prístavných zberných zariadeniach na lodný odpad a zvyšky nákladu (GR MOVE); b) zostavovanie minimálnych požiadaviek na kvalitu

1) <https://bit.ly/2rsYPOs>

2 a 3) <https://bit.ly/2wjOmtq>

4) <http://europa.eu!qR96Nk>

Analyza územných posúdení vplyvu s regionálnymi odborníkmi s použitím nástroja ESPON Quick Scan.

opätovne využívané vody v EÚ (GR ENV); a c) preskúmanie smernice o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy (GR MOVE). Okrem toho GR REGIO ponúka školenia o územnom posúdení vplyvu a aktívne prispieva k zlepšovaniu dostupnosti údajov a metódik na vykonávanie územného posúdenia vplyvu. Prispelo najmä k vytvoreniu webových nástrojov, ktoré umožňujú zobrazovať a získať prístup k dostupným územným údajom. Napríklad Platforma údajov o mestách⁵ poskytuje prístup k informáciám o európskych mestách a ich okolitých regiónoch, zatiaľ čo Territorial Dashboard (Územný kontrolný panel)⁶ poskytuje interaktívne rozhranie na hľadanie a porovnávanie informácií na rôznych územných úrovniach (krajina, región, podregión).

Partnerstvo

V oblasti územného posúdenia vplyvu má GR REGIO úzku spoluprácu s Európskym výborom regiónov a mnohými mestskými a regionálnymi združeniami, ako je Rada európskych obcí a regiónov, Eurocities, Konferencia okrajových prímorských regiónov a mnohé ďalšie.

5) <http://urban.jrc.ec.europa.eu>

6) <http://urban.jrc.ec.europa.eu/t-board/index.html>

Nástroje odvetvia

Vplyv na územia možno posúdiť pomocou kvalitatívnych a kvantitatívnych metód, ako je RHOMOLO⁷, model Európskej komisie, ktorým je možné simulovať vplyv politik EÚ v danom odvetví, regióne a konkrétnom čase, a ktorý podporuje tvorcov politik pri hodnotení investícií, reforiem a štrukturálnych zmien v hospodárstve. Modelovacia platforma LUISA⁸ poskytuje pravidelne aktualizované prognózy „územných referenčných scenárov“ (v súlade s dlhodobými prognózami Eurostatu a ECFIN), pričom simuluje vplyvy zavedených európskych politik na územnej úrovni, pokiaľ ide o udržateľnosť a územnú súdržnosť. Takisto môže podporovať kvantitatívne územné posúdenie vplyvu konkrétnych „prispôbených“ politických opatrení v rámci širokého spektra ukazovateľov a jej výsledky môžu byť agregované na akejkoľvek územnej úrovni. Nástroj ESPON Quick Scan⁹ je metodika, ktorá sa rýchlo zavádza a je nákladovo účinná, a slúži na zapojenie zainteresovaných strán z miest a regiónov.

Schválené metodiky územného posúdenia vplyvu sú teraz súčasťou programu lepšej právnej regulácie¹⁰, čo je rámec na transparentnú tvorbu a vývoj politik a právnych predpisov EÚ, a zabezpečujú sa nimi dôkazy od občanov a zainteresovaných strán podporené ich názormi.

Územné posúdenia vplyvu môžu EÚ pomôcť opätovne nadviazať spojenie s jej občanmi. Musíme prihliadať na dôsledky právnych predpisov EÚ v jednotlivých regiónoch EÚ a na rôzne skutočnosti v mestách, vidieckych oblastiach, najvzdialenejších regiónoch, cezhraničných oblastiach, na horách, ostrovoch atď.

KONTAKTUJTE NÁS

REGIO-URBAN-TERRITORIAL@ec.europa.eu

7) <http://rhomolo.jrc.ec.europa.eu/>

8) <https://ec.europa.eu/jrc/en/luisa/>

9) <https://www.espon.eu/tools-maps/espon-tia-tool>

10) <http://europa.eu/lqc96cf>

Granty EHP a granty Nórska podporujú politiku súdržnosti EÚ a pomáhajú pri budovaní silnejšej Európy

Granty EHP a granty Nórska sú finančnými príspevkami Islandu, Lichtenštajnska a Nórska k európskej solidarite a súdržnosti. V programovom období 2014 – 2021 sa na projekty sprístupnilo 2,8 miliardy EUR, čím sa posilnili investície EÚ v strednej a južnej Európe.

Island, Lichtenštajnsko a Nórsko úzko spolupracujú s EÚ, pričom sú vďaka Dohode o Európskom hospodárskom priestore členmi jednotného trhu. To zahŕňa spoločný cieľ znižovať sociálne a hospodárske rozdiely v EHP.

Krajiny k tomu prispievajú prostredníctvom grantov EHP a grantov Nórska. Tieto granty rovnako ako Kohézny fond podporujú členské štáty EÚ s hrubým národným dôchodkom na obyvateľa pod 90% priemeru EÚ. Ich priority odrážajú priority EÚ: ekologická, konkurencieschopná a inkluzívna Európa.

V súlade s prioritami EÚ na súčasné obdobie financovania sa v rámci grantov EHP/Nórska nedávno zriadili regionálne fondy na riešenie nezamestnanosti mladých ľudí a na podporu cezhraničnej spolupráce.

Maximalizácia vplyvu

Na začiatku programového obdobia každá prijímajúca krajina navrhuje priority investovania v bilaterálnom memorande o porozumení s darcovskými krajinami. Počas rokovaní sa vedú konzultácie s Európskou komisiou s cieľom predchádzať duplicitám a zabezpečiť, aby sa financovanie zameriavalo na oblasti, v ktorých bude mať najväčší vplyv. Programy vykonávané

v rámci grantov musia byť v súlade s pravidlami EÚ, ako aj s normami týkajúcimi sa ľudských práv, dobrej správy, udržateľného rozvoja a rodovej rovnosti.

Fondy EÚ a EHP sú doplnkové a zvyčajne sú riadené rovnakým riadiacim orgánom na vnútroštátnej úrovni. Jeden fond môže podporiť druhý fond, a to napríklad tým, že napomôže rast pilotného projektu alebo pri financovaní iného aspektu toho istého projektu. Pomocou grantov sa takisto financujú projekty, v ktorých je zložité získať financovanie EÚ alebo vnútroštátne financovanie, a to s cieľom zabrániť duplicitám. Fondy EÚ, ako aj fondy EHP úspešne dopĺňajú ďalšie zdroje verejného a súkromného financovania.

Hlavným cieľom grantov je posilniť bilaterálne vzťahy medzi Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom a prijímajúcimi krajinami. Ich priority zodpovedajú spoločným európskym výzvam, pri ktorých darcovské aj prijímajúce krajiny majú odbornosť, ako aj spoločný záujem o spoluprácu. Vyčleňujú sa finančné prostriedky s cieľom uľahčiť a podporiť bilaterálne partnerstvá medzi verejnými inštitúciami, súkromnými spoločnosťami, MVO a výskumnými inštitúciami na všetkých úrovniach. V každom programovom období sa podporujú tisíce projektov vrátane výskumných spoluprác, spoločných projektov alebo partnerských výmen MSP a odbornej prípravy pre zamestnancov.

Podpora demokracie

Charakteristickým znakom grantov EHP je, že minimálne 10% financovania je určených priamo organizáciám občianskej spoločnosti v každej prijímajúcej krajine. Cieľom je rozvíjať dlhodobú udržateľnosť a schopnosť sektora občianskej spoločnosti pri presadzovaní demokratickej účasti, aktívneho občianstva a ľudských práv.

Rada Európy, OECD a Agentúra EÚ pre základné práva sú partnermi vo viacerých programoch a projektoch, pričom prispievajú k ich odborným znalostiam v boji proti diskriminácii, pri sociálnom začleňovaní, hospodárskom rozvoji a dobrej správe. Posilnenie postavenia zraniteľných skupín a menších, ako sú rómski obyvatelia, je osobitným záujmom grantov v mnohých prijímajúcich krajinách. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

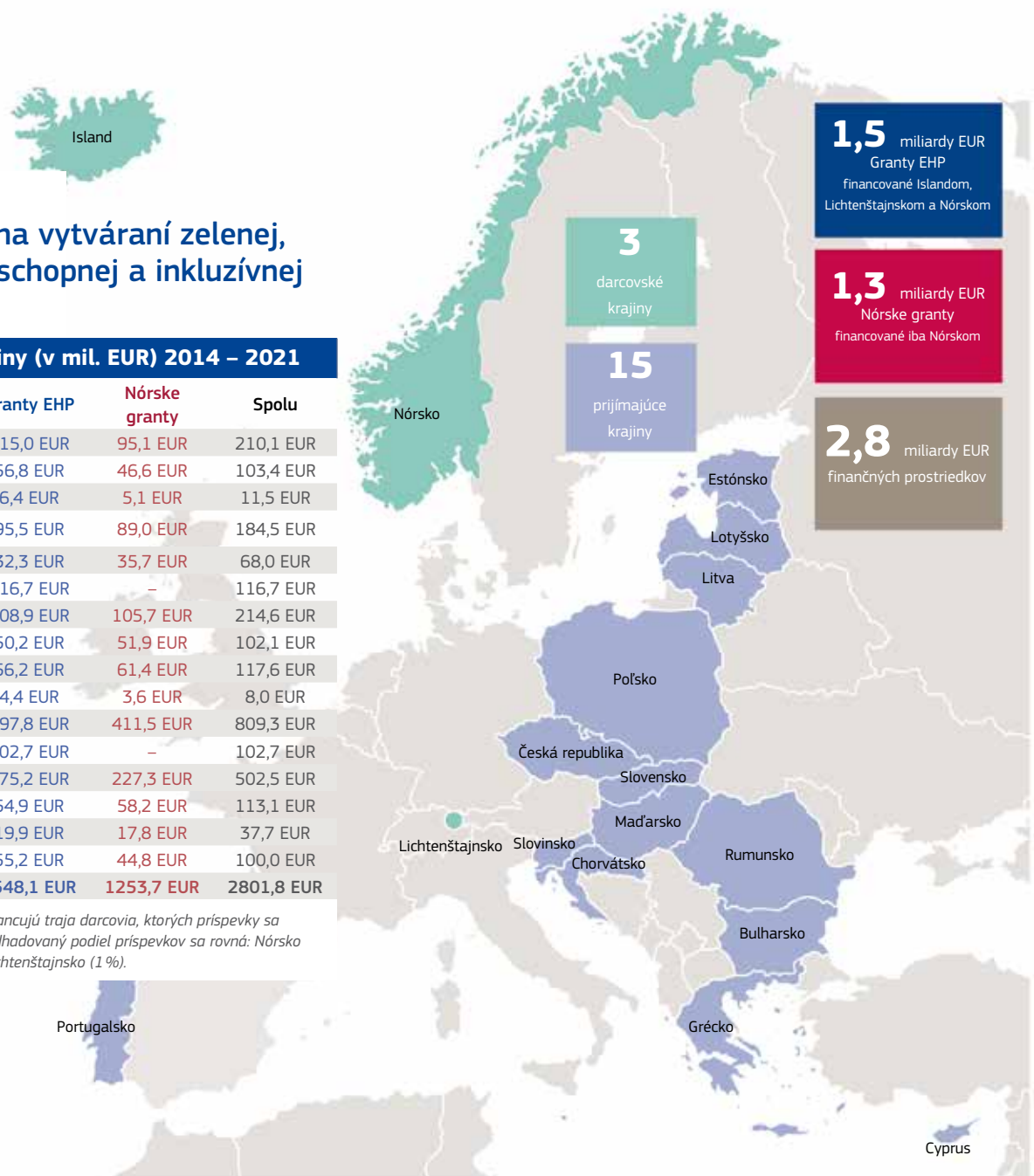
<http://www.eeagrants.com>

Spolupráca na vytváraní zelenej, konkurencieschopnej a inkluzívnej Európy

Prijímajúce krajiny (v mil. EUR) 2014 – 2021

Krajina	Granty EHP	Nórske granty	Spolu
Bulharsko	115,0 EUR	95,1 EUR	210,1 EUR
Chorvátsko	56,8 EUR	46,6 EUR	103,4 EUR
Cyprus	6,4 EUR	5,1 EUR	11,5 EUR
Česká republika	95,5 EUR	89,0 EUR	184,5 EUR
Estónsko	32,3 EUR	35,7 EUR	68,0 EUR
Grécko	116,7 EUR	–	116,7 EUR
Maďarsko	108,9 EUR	105,7 EUR	214,6 EUR
Lotyšsko	50,2 EUR	51,9 EUR	102,1 EUR
Litva	56,2 EUR	61,4 EUR	117,6 EUR
Malta	4,4 EUR	3,6 EUR	8,0 EUR
Poľsko	397,8 EUR	411,5 EUR	809,3 EUR
Portugalsko	102,7 EUR	–	102,7 EUR
Rumunsko	275,2 EUR	227,3 EUR	502,5 EUR
Slovensko	54,9 EUR	58,2 EUR	113,1 EUR
Slovinsko	19,9 EUR	17,8 EUR	37,7 EUR
Regionálne fondy	55,2 EUR	44,8 EUR	100,0 EUR
Spolu	1548,1 EUR	1253,7 EUR	2801,8 EUR

* Granty EHP spoločne financujú traja darcovia, ktorých príspevky sa zakladajú na ich HDP. Odhadovaný podiel príspevkov sa rovná: Nórsko (96%), Island (3%) a Lichtenštajnsko (1%).

Podpora občianskej spoločnosti

Georgi Stojčev, výkonný riaditeľ Inštitútu otvorenej spoločnosti v Sofii (OSI-Sofia), vyzozprával Panoramu, ako granty EHP podporujú občiansku spoločnosť v Bulharsku.

Aká je úloha OSI v rámci správy grantov EHP pre občiansku spoločnosť v Bulharsku?

OSI-Sofia patrí do konzorcia, ktoré prevádzkuje Fond aktívneho občianstva v Bulharsku – program občianskej spoločnosti grantov EHP na obdobie rokov 2014 – 2021. Fond bude jedným z najvýznamnejších zdrojov financovania pre bulharské organizácie občianskej spoločnosti a na projekty poskytne 15,5 milióna EUR. Viac ako 85% predkladateľov projektov sa domnieva, že sa im zlepšili kapacity v dôsledku účasti v predchádzajúcom období. Prvé otvorené výzvy na predkladanie návrhov budú oznámené tento rok.

Ako granty EHP pomáhajú riešiť priority pre občiansku spoločnosť v Bulharsku?

Bulharsko čelí rôznym výzvam vrátane relatívne nízkej úrovne občianskej účasti, narušenej dôvery v demokratické inštitúcie a klesajúcej miery slobody médií. Takisto riešime problémy súvisiace s chudobou, nenávisťným prejavom, ľudskými právami a integráciou Rómov, žiadateľov o azyl a ďalších zraniteľných skupín. Fond aktívneho občianstva vytvára dlhodobú udržateľnosť

» **Fondy EHP budú jedným z najvýznamnejších zdrojov financovania pre bulharské organizácie občianskej spoločnosti a na projekty poskytnú 15,5 milióna EUR.** «

a kapacitu v sektore občianskej spoločnosti s cieľom presadzovať demokratickú účasť, aktívne občianstvo a ľudské práva. Najmenej 10% celkových finančných prostriedkov bolo vyhradených na projekty, ktoré prispievajú k začleňovaniu Rómov.

Ako EÚ a EHP financujú doplnkovosť v teréne?

V súčasnosti vykonávame výskumný a podporný projekt financovaný EÚ, ktorý pomáha zraniteľným sociálnym skupinám získať prístup k právnej pomoci

v predsúdnej fáze. Národná kancelária právnej pomoci je partnerom projektu a získala podporu z grantov EHP. Takže obidva zdroje financovania podporujú bulharské organizácie občianskej spoločnosti v ich úsilí o reformu súdnictva.

Ďalším príkladom je výskum organizácií občianskych spoločností na podloženie politických odporúčaní v rámci iniciatívy financovanej EÚ na zlepšenie prístupu mladých Rómov ku kvalitným pracovným miestam v súkromnom sektore. Dopĺňa sa tak cieľ grantov EHP na posilňovanie zraniteľných skupín prostredníctvom opatrení, ako je lepší prístup k vzdelávaniu, zamestnaniu a účasti na rozhodovaní.

Ako finančné prostriedky pomohli posilniť dvojstranné vzťahy?

Granty EHP umožňujú organizáciám občianskej spoločnosti z Bulharska a darcovských štátov zostavovať a vykonávať spoločné projekty. Za štyri roky sa uskutočnilo viac ako 50 projektov vrátane seminárov na výmenu skúseností a znalostí. Viac ako polovica predkladateľov projektov podporených grantmi EHP v Bulharsku uviedla, že vďaka tomu lepšie spoznala Nórsko, Island a Lichtenštajnsko. ■

POSILNENIE ZÁKLADNÝCH PRÁV V GRÉCKU

Z azylového programu grantov EHP sa financuje 80 tlmočníkov a niekoľko ďalších pracovníkov v gréckej azylovej službe. Dodatočný personál prispel k 20 – 25 % zvýšeniu počtu spracovaných prípadov. Nórske riaditeľstvo pre prisťahovalectvo ako partner programu úzko spolupracuje s gréckymi orgánmi, aby si vzájomne vymieňali skúsenosti so spracúvaním žiadostí o azyl a prevádzkou prijímajúcich centier. Finančné prostriedky EHP dopĺňajú finančnú podporu EÚ v tej istej oblasti, pričom prispievajú k spoločnému cieľu dobre fungujúceho spoločného európskeho azylového systému.

<https://eeagrants.org/News/2016/Funding-lifeline-for-Greek-asylum-service#story>

„Keď sa staráme o týchto ľudí a poskytujeme im ochranu, je to investícia do budúcnosti. Dávam len málo, ale pre tých, ktorým pomáham, je to veľa.“

George Maragoudakis, grécky tlmočník
Azylová služba

SPOLOČNÝ VÝSKUM V OBLASTI ZACHYTÁVANIA A UKLADANIA OXIDU UHLIČITÉHO V POĽSKU

Sliezska technická univerzita v Poľsku a Energetický výskum SINTEF v Nórsku sa spojili, aby vyvinuli novú technológiu spaľovania, ktorá využíva čistý kyslík a nižšiu teplotu spaľovania. Táto technika zvyšuje účinnosť kotla, znižuje dusíkaté znečisťujúce látky a uľahčuje zachytávanie oxidu uhličitého.

Rozsiahla výmena údajov a prenos znalostí viedli k lepšiemu pochopeniu, novým nápadom na riešenie problémov a k novým spôsobom bádania. Partneri budú pokračovať vo svojej úspešnej spolupráci v projekte Horizont 2020 financovanom EÚ CHEERS, ktorý sa zameriava na technológiu zachytávania a ukladania oxidu uhličitého druhej generácie s cieľom znižovať emisie.

<http://www.mocca.itc.polsl.pl/>

PODPORA STRATEGICKÉHO RIEŠENIA SPOROV V ESTÓNSKU

Strategické riešenie sporov spočíva v predkladaní osobitných prípadov na súd s cieľom dosiahnuť zmenu v práve. Estónske stredisko pre ľudské práva zorganizovalo školenia a semináre o využívaní tohto nástroja na presadzovanie práv, aby sa zlepšila ochrana práv zraniteľných skupín v oblasti rovnakého zaobchádzania a migrácie. Nórska organizácia proti verejnej diskriminácii poskytla strategické rady a skúsenosti. Organizácie teraz skúmajú budúce možnosti spolupráce v súvislosti s presadzovaním práv založenom na výskume v rámci výskumného programu EÚ Horizont 2020.

<https://humanrights.ee/en/topics-main/vordne-kohtlemine/strategic-litigation/>

Integrované zásahy do správy komunálních odpadových vod

Theodoros Karypidis, guvernér Západného Macedónska vysvetľuje, ako sa úspešný projekt správy komunálních odpadových vod v jeho regióne využíva ako pilotný projekt pre celé Grécko.

Správa komunálních odpadových vod je problematická v mnohých častiach Grécka a región Západné Macedónsko nie je výnimkou. Miestne orgány a agentúra regionálneho rozvoja ANKO S.A. sa spoločne pokúsili určiť rozsah problému. S podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) zostavili a vykonali stratégiu s rozpočtom 40 miliónov EUR zameranú na celostné riešenie tohto problému. Projektom sa zásada udržateľnosti EÚ začleňuje do celkového obchodného plánu pre Západné Macedónsko.

Obchodný plán

Náš prístup k integrovanej správe komunálních odpadových vod odzrkadľuje nedávnu iniciatívu GR REGIO o zostavovaní a vykonávaní vnútroštátnych obchodných plánov pre tento sektor. Cieľom je študovať, vystavať a zabezpečiť prevádzku infraštruktúry odpadových vod (kanalizačná sieť a zariadenia na spracovanie odpadových vod) pre sídla s 2 000 až 15 000 obyvateľmi (tzv. aglomerácie kategórie 3) v Grécku.

Európska únia financuje rozvoj 13 regionálních integrovaných plánov správy odpadových vod na základe modelu spoločnej správy. Ústredné, regionálne a miestne orgány riadia vykonávanie s prevádzkovou podporou vnútroštátneho technického sekretariátu, ktorý bol zriadený práve na tento účel.

Cieľom Komisie je zmobilizovať finančné prostriedky vo výške viac ako 1 miliarda EUR, aby Grécko mohlo splniť požiadavky európskej smernice o komunálních odpadových vodách a vyhnúť sa plateniu ďalších pokút za nesplnenie povinností. Región Západné Macedónsko aj ja osobne sa budeme snažiť dosiahnuť tento cieľ prostredníctvom výmeny našich skúseností s kompetentnými orgánmi odinakiaľ.

Miestny duch

Regionálna samospráva verí vo svoje poslanie „tvorca rozvoja“, v poznatok, že navrhovanie a vykonávanie prekračuje časové lehoty jedného obdobia správy a programových období EÚ.

Preto sme našu dlhodobú víziu rozdelili na fázy podľa rozsahu problému, dotknutých sídiel a pokročilosti vykonávania. Prostredníctvom našich nepretržitých a dvojstranných vzťahov sme zabezpečili, aby sa zásahy a rozhodnutia o využívaní pôdy sústredili na spoločné dobro tak, že sme uplatnili preukázané vykonávanie projektu.

Tá istá filozofia bola použitá pri návrhu integrovanej správy komunálnych odpadových vôd v skupinách sídiel, najskôr v Kozani a neskôr v troch ostatných prefektúrach regiónu.

Veľké mestské aglomerácie boli prepojené s menšími sídlami do systému na prepravu a správu komunálnych odpadových vôd. Menšie sídla sa zároveň zoskupili do spoločných jednotiek tak, aby tvorili sídla typu kategórie 3.

Kľúčovými prvkami metodiky boli participačné plánovanie, prepracovanie, prispôbenie, hodnotenie a preprogramovanie celkového plánu a jeho miestneho vykonávania. To bolo posilnené konsenzom obyvateľov regiónu a aktívnou účasťou miestnej samosprávy, technických a iných služieb, ktoré spolupracovali s ústrednými a regionálnymi útvarmi. Zásadný význam malo aj zapojenie ANKO S.A. hneď od fázy počítačového návrhu až po skúšobnú prevádzku zariadení na spracovanie odpadových vôd.

V súčasnosti sa realizujú prekrývajúce sa fázy výstavby a dočasná prevádzka projektov dokončených v národnom strategickom referenčnom rámci na roky 2007 – 2013. Zároveň sa vykonávajú zostávajúce projekty v programoch programového obdobia 2014 – 2020.

Po ich dokončení bude región Západné Macedónsko v úplnom súlade s ustanoveniami právneho rámca a bude žiarivým vzorom na vnútroštátnej úrovni. Približne 90 % obyvateľov prefektúry Kozani bude obslužených prostredníctvom nášho prelomového plánu.

Okrem toho sa takmer dokončil plán interných a externých prevodových sietí odpadových vôd v zoskupených sídlach, ktoré budú obsluhovať zariadenia na spracovanie odpadových vôd kategórie 3 alebo miestne riešenia.

Rozvíjame tiež integrovaný plán na správu biologicky spracovaných kalov a pracujeme na účinnej a zjednotenej správe a prevádzke zariadení na spracovanie odpadových vôd v celom regióne Západné Macedónsko.

Je zrejmé, že máme stratégiu, využívame participačné postupy, zameriavame sa na životné prostredie, udržateľnosť a kvalitu života, poskytujeme technickú podporu k nášmu plánu a neprestajne si stanovujeme nové inovačné ciele, aby sme zlepšili úlohu miestnej samosprávy. ■

Theodoros Karypidis, guvernér Západného Macedónska

ZARIADENIE NA SPRACOVANIE ODPADOVÝCH VÔD VELVENTOS

Prevádzka zariadenia na spracovanie odpadových vôd sa začala v roku 2016. Zariadenie má kapacitu obsluhy 5400 obyvateľov. Spracovanie splaškových kalov sa vykonáva pomocou rozšíreného procesu prevzdušnenia aktivovaného kalu so súčasou stabilizáciou kalu a paralelnou nitrifikáciou, denitrifikáciou a odvodnením splaškových kalov. Projekt bol financovaný z operačného programu „Životné prostredie a udržateľný rozvoj“.

ZARIADENIE NA SPRACOVANIE ODPADOVÝCH VÔD SERVIA

Tento projekt s kapacitou obsluhy 7500 obyvateľov je aktuálne v skúšobnom období. Spracovanie splaškových kalov sa vykonáva pomocou rozšíreného procesu prevzdušnenia aktivovaného kalu so súčasou stabilizáciou kalu a paralelnou nitrifikáciou, denitrifikáciou a odvodnením splaškových kalov. Projekt je financovaný z operačného programu „Životné prostredie a udržateľný rozvoj“.

VEĽKÁ OBNOVA RAKÚSKEJ PAMIATKY

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
1 665 000 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
326 700 EUR**

Heinfelský zámok, ktorý sa vypína v horách východného Tirolska v Rakúsku, podstupuje veľkú obnovu vďaka projektu podporenému z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Po dokončení bude zámok otvorený verejnosti, spolu s ďalšími dvomi pamiatkami v susednom Taliansku, ktoré tiež získali finančné krytie z rovnakého programu.

Historická pamiatka stojí na kopci, ktorý sa týči nad rovnomennou dedinou. Prvá zmienka o opevnení siaha až do roku 1243 a hoci si exteriér Heinfelského zámku zachoval svoju veľkoleposť, interiér je schátraný.

Cieľom programu obnovy je zmeniť túto situáciu a stavebné práce sú naplánované do konca roku 2019. Plány opätovného rozvoja zahŕňajú rekonštrukciu zvalených stien a stropov a reštaurovanie fasád. Existujúce okná a dvere budú tiež obnovené, prípadne sa vymenia, ak to bude potrebné.

Kaplnka sa okrem toho pretvorí na špecializované múzeum. Údržba vnútorných konštrukcií a interiérových omietok sú tiež súčasťou aktuálnej obnovy. Prístup verejnosti bol zaručený prostredníctvom projektu EFRR, no v druhej fáze rozvoja sa prisľubuje zabezpečenie užšieho zameranej koncepcie pre dlhodobé využívanie budovy.

Okolité pamiatky

Spolu s Heinfelským zámkom sa obnovujú ďalšie dve výnimočné budovy vďaka širšiemu projektu „Veže a zámky“. Magnifica Comunità v Cadore a Feltreský zámok vo Feltrino sa nachádzajú v susednej severotalianskej provincii Belluno. Podobne ako Heinfels aj tieto budovy zohrávajú dôležitú úlohu v miestnej kultúrnej identite a sú obľúbenými turistickými atrakciami.

Práce obnovy sú prispôsobené potrebám jednotlivých budov, ktoré sú v rôznom stave schátranosti. Všeobecným cieľom však je viac sprístupniť všetky tieto budovy širokej verejnosti a umožniť, aby mohli hosťovať výstavy, ktoré vyzdvihujú miestne dejiny.

Práce vykonané v tomto cezhraničnom projekte tiež umožnia porovnať rôzne prístupy k obnove a rôzne techniky používané zručnými remeselníkmi. Študenti z miestnych odborných škôl navštívia lokality a zapoja sa do dielní, študijných seminárov a praktických cvičení zameraných na obnovu.

Propagácia budov a ich obnovená prístupnosť pre miestnych aj turistov bude jadrom spoločnej komunikačnej kampane, v ktorej sa bude poukazovať na kultúrny význam pamiatok a menej známe architektonické prvky. Cestovný ruch bude dodatočne podporený vytvorením cezhraničnej kultúrnej siete. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://burg-heinfels.com/index.php/de/>

PROJEKTY

PRESTAVBA LETISKA PROSPELA BEZPEČNOSTI – A ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
70 000 000 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
35 000 000 EUR**

Estónske letisko v Tallinne podstupuje premenu v hodnote 70 miliónov EUR, ktorou sa zlepši bezpečnosť letov, a súbežne sa zmiernia negatívne vplyvy letiskovej prevádzky a infraštruktúry na okolité životné prostredie.

Na základe plánu, ktorý získal príspevok vo výške 35 miliónov EUR z Kohézneho fondu, sa zabezpečia rôzne systémy a zariadenia. Nainštalujú sa na východnej a južnej strane prevádzkovej časti letiska.

Zavedenie systémov na zber dažďovej vody a kanalizačných systémov spolu so zónami na zber snehu a odmrazovanie pomôže znížiť vplyv na životné prostredie, ktorý spôsobuje znečistenie povrchových a podzemných vôd. Letisko tiež bude vybavené zmodernizovanou svetelnou infraštruktúrou, ktorá umožní zaviesť navigačný systém CAT 2. Tento systém poskytuje pilotom väčší rozsah na používanie nástrojov, aby boli schopní bezpečne pristáť dokonca aj v obdobiach zlej viditeľnosti.

Väčšia efektívnosť

Bezpečnostná zóna okolo vzletovej a pristávacej dráhy sa počas projektu posilní. Tieto zmeny spolu s novým systémom osvetlenia plochy letiska umožnia letisku v Tallinne splniť požiadavky na infraštruktúru Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva (EASA). Zakúpenie nových technológií a bezpečnostného vyba-

venia pre vzletovú a pristávaciu dráhu okrem toho umožní efektívnejšiu údržbu obnovenej a doplňujúcej infraštruktúry.

Zmeny vykonané počas projektu umožnia nasmerovať vzlet a pristávanie lietadiel ďalej od hranice neďalekého jazera Ülemiste, a zväčšiť výšku priblíženia a pristátia lietadiel nad Tallinnom a jazerom. Pomôže to znížiť znečistenie hlukom v okolitých oblastiach.

Dokončenie projektu je naplánované na rok 2020. Tieto práce stavajú na predchádzajúcich projektoch podporených z Kohézneho fondu, ktoré boli zamerané na modernizáciu a rozšírenie najväčšieho estónskeho letiska. V rámci projektu dokončeného v roku 2008 sa obnovila rolovacia dráha a odbavovacie plochy, a súčasne sa zdvojnásobila veľkosť a komplexne sa modernizovala budova terminálu v tvare písmena T. V rámci investície sa tiež zaviedlo posilnené bezpečnostné vybavenie, mosty pre cestujúcich, nové registračné pulty a bezdrôtový internet.

Opatrenia podporené z Kohézneho fondu pomohli zväčšiť kapacitu letiska v Tallinne a umožnili mu vybavovať približne 2,5 milióna cestujúcich ročne. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.strukturifondid.ee/eng/edulood#!projekt-37003>

NAJVYŠŠIE OCENENIE PRE GRÉCKY PROJEKT ŠIROKOPÁSMOVÉHO PRIPOJENIA NA VIDIEKU

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
199 715 800 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
161 061 000 EUR**

Projekt, v ktorom sa zabezpečilo vysokokvalitné pripojenie na internet pre „biele vidiecke oblasti“ v Grécku, bol zvolený za jedného z piatich víťazov Európskych ocenení za širokopásmové pripojenie 2017.

„**R**ozvoj širokopásmovej siete v bielych vidieckych oblastiach Grécka“ je celoštátna iniciatíva podporovaná finančnými prostriedkami EÚ, ktorou sa v krajine zabezpečuje pokrytie infraštruktúrou a cenovo dostupné služby pripojenia. Približne 5077 sídiel a viac ako 500 000 občanov pociťuje jej prínos vo vzdialených a znevýhodnených oblastiach v severných, stredných a južných regiónoch Grécka.

Projektom sa vyplní medzera širokopásmového pripojenia medzi prevažne horskými, ostrovnými či pohraničnými oblasťami a zvyškom krajiny. V minulosti tieto rozptýlené rezidenčné oblasti nemali žiadne prepojenie s digitálnym svetom, pretože komerční hráči neboli ochotní vykonať potrebné investície do širokopásmového pripojenia z dôvodu slabej návratnosti.

Podpora z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) pomohla gréckej vláde zabezpečiť vysoko kapacitnú sieť prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva. Používatelia môžu očakávať internetový prístup so šírkou pásma do 30 Mbps, ktorá sa zvýši na 50 Mbps prostredníctvom postupných zlepšení služby.

Hospodárske a sociálne prínosy

Očakáva sa, že nová sieť širokopásmového pripojenia utuží sociálnu súdržnosť a poskytne hospodárske posilnenie pre

chudobnejšie oblasti. Prístupná a efektívna infraštruktúra IT môže zlepšiť životaschopnosť podnikateľskej činnosti a podporiť ľudí, a predovšetkým mladšiu generáciu, aby zostali a neodšahovali sa do zastavanejších oblastí. Z odhadov vyplýva, že zvýšená penetrácia širokopásmového pripojenia na úrovni 8 % by mohla pomôcť hospodárstvu týchto riedko osídlených regiónov narásť o 1,2 %.

Prístup k tejto rozsiahlej širokopásmovej vysoko kapacitnej sieti by mal tiež podnietiť rast malých podnikov a poskytnúť občanom široké spektrum možností práce na diaľku. Poľnohospodársky sektor bude tiež mať odvodené prínosy z tejto investície. Pomôže poľnohospodárom pri zvyšovaní produkcie a spoločnostiam poskytne okamžitý prístup k cenám plodín, keďže po zavedení nových IT bude ich prevádzka efektívnejšia. Podniky v sektore kultúry a cestovného ruchu budú mať tiež prínos z lepšieho širokopásmového prístupu.

Vo vzdelávaní už možno pozorovať hmatateľné výsledky tejto rozumnej investície. Školy vo vzdialených horských oblastiach prefektúry Pella v severnom Grécku, ktoré teraz majú spoľahlivé služby širokopásmového pripojenia, môžu využívať vzdelávacie digitálne médiá počas školských praktických cvičení. Pokračovanie projektu sa bude spolufinancovať s finančnými prostriedkami na obdobie rokov 2014 – 2020, aby sa pokryli zostávajúce biele oblasti v celom Grécku.

Projekt vyhral Európske ocenenie za širokopásmové pripojenie v 3. kategórii: „Územná súdržnosť vo vzdialených a vidieckych oblastiach“. Ocenenia organizuje Generálne riaditeľstvo pre komunikačné siete, obsah a technológie. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://bit.ly/2ohCPn1>

PROGRAM

24. MÁJA

Brusel (BE)

**Konferencia na vysokej úrovni
o „Dobrej správe a politike súdržnosti EÚ“**

24. – 25. MÁJA

Katánia (IT)

**3. výročné fórum stratégie EÚ
pre región Jadranského a Iónskeho mora (EUSAIR)**

3. – 5. JÚNA

Tallinn (EE)

**9. výročné fórum stratégie EÚ
pre región Baltského mora (EUSBSR)**

8. – 11. OKTÓBRA

Brusel (BE)

Európsky týždeň regiónov a miest

Ďalšie informácie o týchto podujatiach môžete nájsť na webovej lokalite Inforegio v časti Podujatia:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/newsroom/events/

Projekt Road Trip je európsky cestovný zážitok, v ktorom sa osem jednotlivcov vyberie na štyri trasy (stredomorská, atlantická, podunajská, pobaltská) naprieč kontinentom od 14. apríla do 25. augusta 2018.

Štyri dvojice sa vydajú na európsku vandrovku v dodávke. Po ceste sa budú stretávať s miestnymi a nasávať tamojšiu atmosféru, spoznávať projekty, ktoré menia životy ľudí k lepšiemu a objavovať neznáme miesta a úchvatné scenérie.

+ SLEDUJTE NÁS
www.roadtripproject.eu

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene Európskej komisie nenesú zodpovednosť za možné použitie uvedených informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018

PDF: ISSN 1725-826X

© Európska únia, 2018

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Printed in Belgium

Tento časopis sa tlačí v angličtine, francúzštine, nemčine, bulharčine, gréčtine, španielčine, taliančine, poštine a rumunčine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol dokončený v marci 2018.

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: © Európska únia

Strana 3: © Európska únia

Strana 4: © Ministerstvo pre územnú súdržnosť, Francúzsko

Strana 5: © iStock/deepblue4you

Strana 6: © iStock/tolgaildun

Strana 7: © Torskal

Strana 10: © Európska únia

Strana 11: © Ministerstvo pre regionálny rozvoj a fondy EÚ, Chorvátsko

Strana 12: © Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko

Strana 13: © Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko

Strana 14: © Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko

Strana 17: © Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko

Strana 18: © InVerSiV

Strana 19: © Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko, Nemecko

Strana 20: © Spolková krajina Brandenbursko, Nemecko

Strana 21: © Konferencia okrajových prímorských regiónov

Strana 22: © Konferencia miest atlantického oblúka

Strana 25: © Bioinkubátor Lovani; © Община Габрово

Strana 26: Centrum excelentnosti IT4Innovations © Michal Novotný; GeoCenter Mons Klint © Európska únia

Strana 27: Energieberg © Európska únia; SMIT © Centrum pre IT a rozvoj pri ministerstve vnútra, Estónsko

Strana 28: Migranti EPIC © EPIC; © Tunely Tempí

Strana 29: Environmentálny hydraulický ústav © IHCantabria; Mont Saint Michel © AdobeStock

Strana 30: Letisko Dubrovnik © Damir Žižić a Dean Tošović; Pompeje © Parco archeologico di Pompei

Strana 31: Školské opatrenia na Cypre © Εφν Ιωαννίδου; Koncertná sála Veľký jantár © Európska únia

Strana 32: Nemocnica Sanarisked © Marjan Kulieša & Raimondas Urbakavičius; Numericall © Numericall

Strana 33: Štvrť Magdolna © REV8 PLC; Národné interaktívne centrum vedy v Esplora

Strana 34: 3 D tlač © Aectual; Wasserlabor © Dream RRM

Strana 35: Železničná trasa E30 © Włodzimierz Włoch;

Kastelo © Európska únia

Strana 36: ELI-NP © Európska únia; Chemická fakulta © David Lotrič

Strana 37: DIKDA © Slovenská národná knižnica; © 66Aika) © Kalle Kataila

Strana 38: Inteligentná inovácia v oblasti klímy © Robert Rundberget; Londýnsky zelený fond © LEEF

Strana 39: Euroregión Mása – Rýn © EMROD; Vyučovanie

o rozdelených dejinách © Nerve Centre

Strana 53: © Európska únia

Strana 54: © istock/Ramberg

Strana 56: © Granty EHP

Strana 57: © Christophe Vander Eecken

Strany 58, 59: © Región Západné Macedónsko

Strana 60: © Burg Heinfels Museumsverein

Strana 61: © Letisko Tallinn

Strana 62: © Ministerstvo pre digitálnu politiku, telekomunikácie

a médiá, Grécko

ZOSTAŇME V KONTAKTE

http://ec.europa.eu/regional_policy/cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Úrad pre publikácie

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Komunikácia – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu